

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Årsredovisning 2015

Utbildningsnämnden

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning Årsredovisning 2015

1. Sammanfattning	3
1.1 Resultat och måluppfyllelse	3
1.2 Det ekonomiska resultatet	3
1.3 Framtiden och fortsatta utmaningar	4
2. Betydelsefulla händelser 2015	6
2.1 Personalförsörjning	6
2.2 Lokalförsörjning	6
2.3 Nyanlända volymer – flyktingssituation	6
2.4 Riktade statsbidrag	7
2.5 Organisationsförändringar	7
3. Ekonomi	8
3.1 Analys av ekonomiskt utfall.....	8
3.4 Nämnden som beställare ger överskott på 5,9 mkr	11
3.5 Nämnden som utförare i egen regi visar underskott på 26,2 mkr	14
3.6 Nämndens gemensamma funktioner redovisar överskott på 9,8 mkr	17
4. Resultat i förhållande till flerårsplanens målområden	18
Målområde 1 - Medborgarnas Botkyrka	18
Målområde 2 - Framtidens jobb	23
Målområde 3 - Välfärd med kvalitet för alla	25
Målområde 4 - Grön stad i rörelse	30
Målområde 5 - Kultur och kreativitet ger kraft.....	32
Målområde 6 - En effektiv och kreativ kommunal organisation	34
4 Personal	37
5 Investeringar	45
6.1 Gemensamma investeringsprojekt.....	45
6.2 Investeringsprojekt kopplade till lokalplan	47
6.3 Ombudgetering av investeringar	49
Bilaga 1 Mått och nyckeltal	50
Bilaga 2 Utfall och kommentarer kommunala förskolor	51
Bilaga 3 Utfall och kommentarer kommunala grundskolor	68
Bilaga 4 Utfall och kommentarer kommunala gymnasieskolor	75
Bilaga 5 Uppföljning kostpolicy	77

1. Sammanfattning

1.1 Resultat och måluppfyllelse

Inom utbildningsnämndens verksamhetsområde ligger fokus på att genom ett systematiskt kvalitetsarbete förbättra undervisningen så att fler elever når kunskapsmålen.

År 2015 har utbildningsnämnden 17 nämndmål och 11 mätbara mål. Utbildningsförvaltningen värderar sin måluppfyllelse som god i hälften av målområdena.

Tabell 1. Målområden och måluppfyllelsen

Målområde	Nämndens bidrag till måluppfyllelse
Medborgarnas Botkyrka	God
Framtidens jobb	God
Välfärd med kvalitet för alla	Godtagbar
Grön stad i rörelse	Godtagbar
Kultur och kreativitet ger kraft	God
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar

Under 2015 har processerna avseende det systematiska kvalitetsarbetet förbättrats. Förvaltningen har från och med hösten 2015 resultatdialoger med varje enskild förskola och skola, vilket sker löpande under året. I april 2016 kommer förvaltningens kvalitetsredovisning att behandlas i utbildningsnämnden. Kvalitetsredovisningen ger en fördjupad beskrivning och analys av förvaltningens verksamheter. Till grund för denna ligger bland annat resultatdialoger, intervjuer och enheternas arbetsplaner.

1.2 Det ekonomiska resultatet

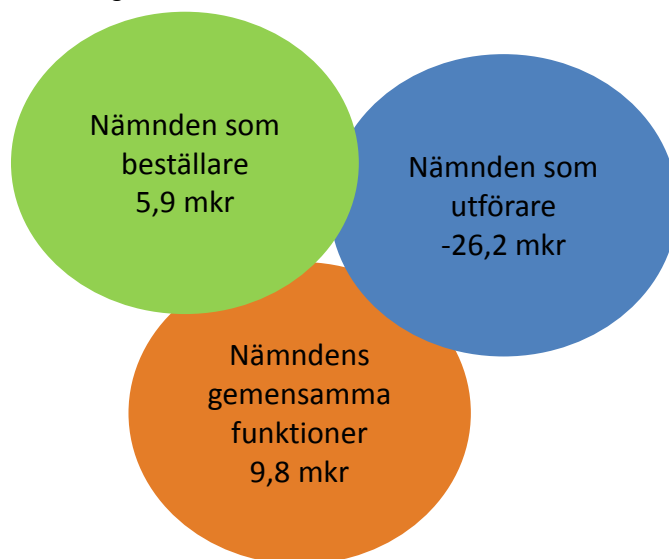
Utbildningsnämnden redovisar ett underskott på 10,6 mkr för 2015. Nettot av intäkter och kostnader är 2 242,7 mkr och ska jämföras med budgetramen 2 232,1 mkr som kommunfullmäktige beslutade om. Årets negativa resultat motsvarar 0,5 procent av budgetramen.

Några av de viktigaste förklaringarna till årets resultat:

- lägre volymer inom förskola och grundskola har resulterat i överskott
- överskott redovisas för hyror, kapitaltjänst samt övriga lokalkostnader
- central förvaltning har haft vakanta tjänster som resulterat i överskott
- grundskolorna genomför ett omställningsarbete med att anpassa kostnaderna till elevintäkterna. Arbetet pågår även 2016
- en allt större konkurrens om pedagogisk personal har lett till ökade lönekostnader, vilket påverkat enheternas resultat negativt
- förvaltningen har inte kunnat fakturera andra kommuner som förväntat för förskolebarn samt elever i grundskola och gymnasieskola som går förvaltningens verksamhet, med underskott som följd
- på grund av osäkerhet kring funktionskostnaderna för IT har förvaltningen felbedömt kostnaden med underskott som följd

Utbildningsnämndens resultat delas upp i tre delar, nämnden som beställare, nämnden som utförare samt nämndens gemensamma funktioner. Det finns obalanser inom samtliga delar.

Bild 1: Utbildningsnämndens resultat -10,6 mkr

Ombudgetering av investeringar

Utbildningsnämnden har under 2015 inte använt alla investeringsmedel motsvarande 24,9 mkr och 24,7 mkr föreslås ombudgeterade. Av dessa investeringar avser 16 mkr ej påbörjade investeringar, 7,9 mkr inventarieinköp och 0,8 mkr avser arbetsmiljö.

1.3 Framtiden och fortsatta utmaningar

Fortsatt arbete för att förbättra resultaten

Sveriges skolresultat sjunker i alla internationella undersökningar samtidigt som betygsnivåerna (genomsnittligt meritvärde) i årskurs 9 ökar. Resultaten i Botkyrkas grund- och gymnasieskolor är lägre än resultaten i riket, men det finns både skolor som har resultat långt över riksgenomsnittet och skolor med resultat långt under. Grundskolornas genomsnittliga meritvärden har ökat över tid, men andelen elever som inte blir behöriga till studier i gymnasieskolan har nästan oförändrat legat runt 20 procent. På samma sätt ligger gymnasiets resultat (genomsnittsbetyg, andel behöriga till högskolan, andel som tar examen) en bit under rikets.

En viktig utmaning utifrån detta är att fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Detta görs i syfte att utveckla undervisningen och nå bättre resultat i alla skolformer samt att nå längre vad gäller likvärdighet i vad barn och elever erbjuds och ges för möjligheter. Skillnader i detta avseende finns både mellan och inom förskolor och skolor. Stora skillnader i olika avseenden finns också vad gäller enheternas förutsättningar. En förbättrad analys av verksamheternas resultat och deras förutsättningar ger möjlighet att bättre bedöma vilka behov som finns och vilka åtgärder som behövs inom olika verksamheter och på olika nivåer i förvaltningen.

Det är alltså av stor vikt att samtliga förskolor och skolor fortsätter att utveckla sin verksamhet på ett sådant sätt att undervisning och andra former av lärande bidrar till att samtliga barn och elever lyckas.

Ett tydligt fokus på resultat kommer att prioriteras. Några områden lyfts fram i ettårsplanen 2016 som viktiga förutsättningar för detta:

- Språkutveckling/literacy och digitalisering för ett livslångt lärande,
- Kvalitetsarbete i praktiken med ett ökat fokus på analyser som kommer till om-sättning i det operativa arbetet
- God arbetsmiljö för såväl barn/elever och medarbetare
- Strategisk kompetensförsörjning – långsiktiga strategier för att säkra kompetensförsörjningen.

Personalförsörjning

Planperiodens stora utmaning är att klara personalförsörjningen och att säkerställa behovet av personal med rätt kompetens. Det är särskilt angeläget att få personal med rätt kompetens till de enheter där behoven är som störst. Befolkningsökning och den ökande inströmningen av nyanlända barn/elever innebär att behovet av personal kommer att öka i en situation där det redan råder brist. Bristen på legitimerade lärare är ett växande problem, främst avseende grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger. Botkyrka hade redan 2015 lägre medianlön än Stockholms län och kan inte med nuvarande resurser erbjuda en konkurrenskraftig lön.

Lokalförsörjning

Ännu en stor utmaning för Botkyrkas skolväsende är standarden på förskolor och skollokaler samt behovet av fler lokaler. Beslut om nyinvestering i 13 förskolor har fattats. Tidplanen för nybyggnation av 13 förskolor är väldigt stram vilket föranleder att beredskap i form av nya paviljonger behövs. Ytterligare en konsekvens med så stram tidsplan är att en förskjutning av tidsplan med en månad kan leda till kraftiga förseningar upp till 1 år. Detta till följd av att in- och utflyttningen lämpligast sker under längre ledighet (sommarlov). Förvaltningen betonar vikten av fungerande processer och samarbete med övriga förvaltningar när det gäller exempelvis planarbete, hantering av bygglov samt beställningar av lokaler.

Samverkan krävs för att klara utmaningarna

För att framgångsrikt klara flera av de stora utmaningar som förvaltningen står inför krävs samverkan med andra aktörer, internt med andra förvaltningar i kommunen och regionalt. Skolan har i uppdrag att samverka när det krävs för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd, inom elevhälsans uppdrag och/eller när elever är i behov av insatser från socialtjänsten. En snabb ökning av nyanlända barn och ungdomar ställer ytterligare krav på samordning, internt och externt.

Förvaltningen ser också stor utmaning i att det finns geografiska områden där det råder stor social oro som bland annat påverkar barn och ungdomars livssituation vilket också återspeglas i skolornas verksamhet. Samverkan i dessa områden är av särskilt stor vikt.

Ekonomistyrning

Att ha ett ekonomiskt medvetande är en framgångsfaktor för att nå en ekonomi i balans, både på enhetsnivå och för förvaltningen som helhet. Till följd av den ekonomiska obalansen år 2015 och de kommande effektiviseringar som är beslutade, är det av stor vikt att arbetet med ekonomi i balans fortgår.

Förvaltningen har inför 2016 påbörjat ett arbete med att förtydliga och säkerställa processer, rutiner och arbetssätt för uppföljning och prognosarbete för att möjliggöra en ekonomi i balans under året. Ett mer systematiserat uppföljningsarbete har inletts för enheter som har obalans i ekonomin. Dessa enheter kommer månatligen att följas upp mer noggrant med träffar med ekonomichef och verksamhetschef.

2. Betydelsefulla händelser 2015

2.1 Personalförsörjning

Behovet av att anställa fler förskollärare, fritidspedagoger och lärare är fortsatt stort. Inom grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola finns behov av fortbildning för att möta kravet på lärarlegitimation. Kompetensförsörjningsfrågan behöver bearbetas på flera olika nivåer, där både lönen och det inre arbetet på varje enhet kan vara viktiga konkurrensmedel.

Utöver lönen är det möjligheterna till kompetensutveckling och ett gott ledarskap som har störst betydelse för attraktionskraften. Siffror i medarbetarenkäten visar på viktiga förbättringsområden som kan höja konkurrenskraften:

- Bland medarbetarna på utbildningsförvaltningen är det 60 % som rekommenderar en vän att arbeta i Botkyrka kommun.

Utbildningsnämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att från 1 oktober 2015 göra förstelärartjänsterna i Botkyrka permanenta. Utgångspunkten var att de meriterade förstelärarnas uppdrag ska övergå i fasta tjänster. De som får en tillsvidareanställning måste vara meriterade, dvs behöriga, ha rektorsrekommendation samt observerade och bedömda i undervisningssituation. I dagsläget finns 123 tjänster fördelade till skolor, Avux och modersmål varav 98 anställts på tillsvidare tjänster som förstelärare eller lektor.

Det är svårt att utläsa något resultat av permanentningen på så kort tid men ett antagande kan vara att några förstelärare valt att stanna i kommunen istället för att söka sig till kommuner där en sådan möjlighet finns. Beslutet av permanentningen minskar troligtvis rörligheten i tider då kompetensförsörjningen är en utmaning. Dock krävs ytterligare insatser för att behålla skickliga lärare. Det som problematiserades innan permanentningen kvarstår. Vissa rektorer uppfattade permanentningen som en begränsning av flexibiliteten i att kunna nyttja förstelärare till olika utvecklingsinsatser beroende på behov. För andra skickliga lärare minskar möjligheten att få en karriärtjänst.

I slutet av 2014 inrättades fem förstelärare inom fritidshem och fem förstelärare inom förskola som alla är kommunalt finansierade. Förstelärarna inom förskolan och fritidshemmen är i projektform på två år. Uppföljning har genomförts vid ett tillfälle.

2.2 Lokalförsörjning

Barn och elever som går i Botkyrkas egna förskolor, grundskolor och gymnasium är i behov av att det finns funktionella lokaler för utbildning och undervisning.

Det finns beslut om nyinvestering i 13 förskolor samt flera grundskolor. Förvaltningen bedömer att cirka hälften av investeringarna sker till följd av stora renoveringsbehov i befintligt lokaler. Övriga investeringar är kopplade till volymökning. Under året påbörjades byggnation av Tranans förskola, Humlans förskola och Sörgårdens förskola. Prästkragens förskola och Skogsbackskolan färdigställdes.

2.3 Nyanlända volymer – flyktingssituation

Mottagandet av nyanlända elever är en fråga som förvaltningen kommer att behöva arbeta med både på kort och på lång sikt. Det behöver säkerställas att förvaltningen

kan tillhandahålla ett väl fungerande och hållbart mottagande utifrån individens behov för att skapa förutsättningar för integration på lång sikt. En ökad tillströmning av nyanlända barn och elever ställer än högre krav på vårt systematiska kvalitetsarbete och vår långsiktiga kompetensförsörjning. Det kommer att ställa krav på att hitta nya lösningar för att täcka behoven av lokaler, utbildade lärare och pedagogiska utmaningar

Grundskolan kommer inte att, utan nya åtgärder, kunna hantera antalet elever som väntar på skolstart. För gymnasieskolans del ser förvaltningen redan nu ett behov av att hitta fler lösningar för att öka antalet platser. En stor fråga är också finansiering som idag huvudsakligen sker via statsbidrag som inte täcker de faktiska kostnaderna.

2.4 Riktade statsbidrag

Satsningar med riktade statsbidrag fortsätter, samtidigt som dessa utökas. Många statsbidrag kräver motprestation och en ökad administration. Den enskilt största statsbidraget för läsåret 2015/2016 var lågstadiesatsningen. Botkyrka beviljades 23 mkr för läsåret enligt beslut i oktober. Satsningen syftar till att höja utbildningens kvalitet för de lägre årskurserna och ge lärare i förskoleklass och årskurs 1-3 mer tid för varje elev. Skolor har påbörjat rekrytering. Vissa skolor har haft svårigheter att rekrytera då konkurrensen om personal är hög. Sammanlagt nyttjades cirka 6 mkr under höstterminen.

Förskolan beviljades en knapp miljon för att minska barngruppernas storlek i Riksten, Tullinge. Detta skulle lösas med paviljonger som beställts men ännu inte är på plats. Bidraget har därmed inte kunnat nyttjas.

2.5 Organisationsförändringar

För att öka förvaltningens insatser när det gäller mottagandet av nyanlända barn och ungdomar kommer mottagningsenhetens och modersmålsorganisationens resurser att samordnas och bilda en sammanslagen organisatorisk enhet. Syftet är att optimera resurser och samla ytterligare kraft så att mottagande och utbildning för flerspråkiga elever ska stärkas. Barns och ungdomars rättigheter till studiehandledning på modersmålet och modersmålsundervisning i skolgången ska stärkas och ge ökade möjligheter för nyanlända elever att få skolframgång.

Modersmålsstöd inom förskolan är under utredning.

3. Ekonomi

Tabell 2: drift och investeringar redovisat per år, tkr

	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Avvikelse 2015
Verksamhetens intäkter (+)	283 400	321 455	347 641	13 468
Verksamhetens kostnader (-)	-2 351 200	-2 437 558	-2 590 335	-24 021
Nettokostnad (+/-)	-2 067 800	-2 116 103	-2 242 694	-10 553
Nettoinvesteringar (+/-)	-18 001	-18 637	-24 972	25 333

3.1 Analys av ekonomiskt utfall

Utbildningsnämnden redovisar ett underskott på 10,6 mkr för 2015. Nettot av intäkter och kostnader är 2 242,7 mkr och ska jämföras med budgetramen 2 232,1 mkr som kommunfullmäktige beslutade om. Årets negativa resultat motsvarar 0,5 procent av budgetramen.

Utbildningsnämnden har under 2015 inte använt alla investeringsmedel motsvarande 24,9 mkr och 24,7 mkr föreslås ombudgeterade. Av dessa investeringar avser 16 mkr ej påbörjade investeringar, 7,9 mkr inventarieinköp och 0,8 mkr avser arbetsmiljö.

Utbildningsnämndens resultat delas upp i tre delar, nämnden som beställare, nämnden som utförare samt nämndens gemensamma funktioner. Det finns större obalanser inom samtliga delar.

Nämndens utfall per ansvar

Tabell 3: Resultat 2015 per ansvar, tkr

Ansvar	Avvikelse 2015
Gemensamma funktioner	9 793
Beställardel	5 903
Utförare i egen regi	-26 249
varav Förskola	-2 661
varav Grundskola	-15 296
varav Gymnasieskola	-8 292
TOTALT	-10 553

Gemensamma funktioner inom förvaltningen redovisar tillsammans överskott på 9,8 mkr bland annat till följd av lägre personal- och omställningskostnader än planerat till följd av vakanser och omorganisationer, cirka 5 mkr. Överskott på 7,5 mkr för hyror och övriga lokalkostnader redovisas till följd av förseningar i lokalplaneringen med överskott för evakueringspaviljonger, flyttkostnader samt hyreskostnader som de största orsaksposterna. Även överskott inom skolskjuts, cirka 2 mkr redovisas. Underskott på 8 mkr redovisas för IT/Funktionskostnader.

Beställardelen, det vill säga nämnden som finansiär, redovisar överskott på 5,9 mkr. Största överskottet redovisas inom förskolan till följd av färre barn jämfört med plan enligt befolkningsprognosen. Även överskott inom grundskolan till följd av färre elever. Stort underskott inom gymnasiet framförallt till följd av minskade intäkter för inpendlarelever. Se mer i avsnitt om beställardelen.

Utförare i egen regi redovisar sammanlagt underskott på 26,2 mkr för samtliga skolformer. Gemensamt är underskott på grund av höga personalkostnader. De kommunala förskolorna uppvisar gemensamt ett samlat underskott på 2,7 mkr framförallt till följd av färre inskrivna barn än förväntat vilket ger enheterna lägre intäkter. Grundskolorna i egen regi redovisar totalt underskott på 15,3 mkr. Grundskolorna genomför ett omställningsarbete med att anpassa kostnaderna till elevintäkterna. Arbetet pågår även 2016. De kommunala gymnasieskolorna inklusive gymnasiesärskola uppvisar underskott på 8,3 mkr som till största del kan förklaras av fler gymnasieelever än budget (48 elever). Gymnasieskolornas budget korrigeras inte vid volymförändring. Gymnasiesärskolan redovisar underskott. Främsta orsaken är ej fullt finansierad ersättningsmodell för gymnasiesärskolan. Se mer i avsnitt om utförare i egen regi samt i bilagor för respektive skolform.

Jämförelser med tidigare prognoser under året

I delårsprognos i april beräknades en prognos på -10,5 mkr och i augusti -17,5 mkr.

Förvaltningen har efter prognos per augusti beräknat mer positiva helårsprognoser. Ett större överskott beräknades inom beställardelen när lägre elev- och barnantal för hösten blev mer känt. Löpande har det tillkommit nya uppgifter som påverkar både kostnads- och intäktssidan 2015. Det har till exempel varit fler externa elever i friskola än förväntat. Förvaltningen noterar också fler externplacerade elever i specialskolor än planerat. Antalet nyanlända elever i gymnasieåldern som går språkintrödnation har ökat mer än förväntat. Inom förskolan har inte förvaltningen fullt ut kunnat fakturera annan kommun när familjerna flyttar från kommunen och behåller plats under uppsägningstiden. Förvaltningen har vidtagit förbättrade rutiner för fakturering av annan kommun.

Förvaltningen noterar en större avvikelse för ökning av semesterlöneskulden för utförare i egen regi. Generellt sett har uttag av semesterdagar i prognosarbetet överskattas för semestertjänster. Förvaltningen måste förbättra prognosarbetet för förändrad semesterlöneskuld för lärare som har ferieanställning.

Nämndens utfall per verksamhetsområde

I tabell 4 redovisas budget och utfall av nettokostnader fördelat per verksamhet och omfattar både egen regi och verksamhet hos annan utförare. I verksamhetskostnaderna ingår även lokalkostnader och centrala kostnader för verksamhetscheferna. Intäkter för statsbidrag, förskoleavgift och fritidsavgift ingår under respektiveverksamhetsområde.

Tabell 4: Driftbudget och utfall per verksamhetsområde, tkr

Verksamhet	Utfall 2014	Budget 2015	Utfall intäkt 2015	Utfall kostnad 2015	Utfall Netto 2015	Avvikelse
Nämnd	-677	-500	0	-568	-568	-68
Gem funktioner	-108 234	-99 851	4 081	-101 160	-97 079	2 772
Förskola	-572 999	-618 658	102 773	-725 249	-622 476	-3 818
Grundskola	-909 083	-974 893	82 373	-1 060 736	-978 363	-3 470
Fritidshem*	-58 977	-59 787	42 506	-104 096	-61 590	-1 803
Förskoleklass*	-40 132	-42 946	1 796	-41 900	-40 104	2 842
Grundskoleklass	-59 977	-67 645	1 387	-67 773	-66 386	1 259
Gymnasieskola	-331 087	-335 860	108 336	-449 457	-341 121	-5 260
Gymnasiesärskola	-34 937	-32 001	4 389	-39 396	-35 007	-3 006

TOTALT	-2 116 103	-2 232 141	347 641	-2 590 335	-2 242 694	-10 553
--------	------------	------------	---------	------------	------------	---------

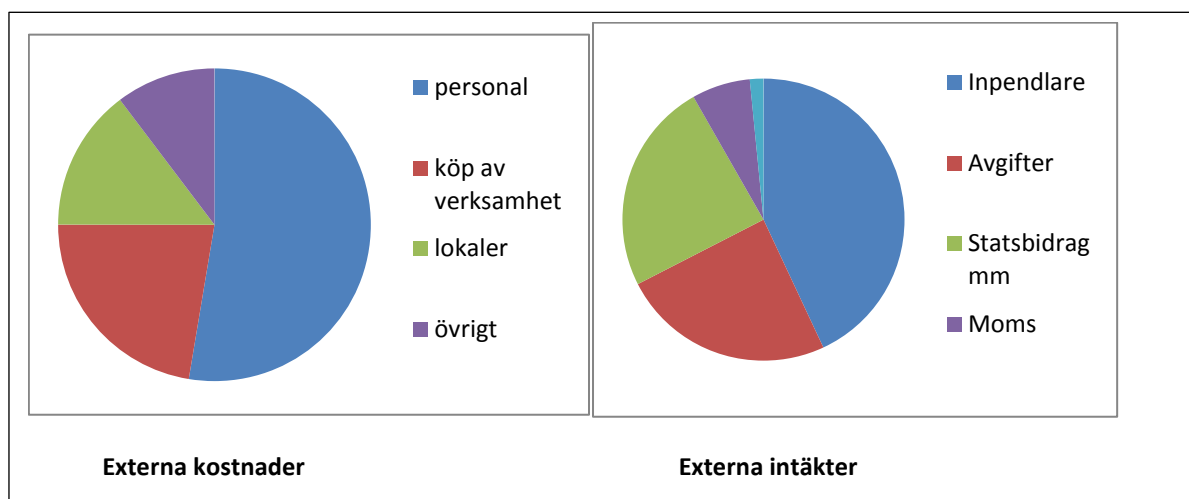
Driftsbudget, fördelning av kostnader och intäkter

Utbildningsnämndens kostnadsomslutning för 2015 uppgår till 2 590,3 mkr och 347,6 mkr för externa intäkter, netto 2 242,7 mkr. Den interna resursfördelningen har exkluderats från redovisningen.

Externa kostnader avser främst personalkostnader, köp av skolplatser (Botkyrkaelever i bl.a. friskola och skola i annan kommun) samt hyror och driftskostnader för lokaler. Den enskilt största kostnadsposten är personalkostnader som utgör 1 363 mkr och uppgår till 53 % av kostnaderna. Köp av externa skolplatser uppgår till 580 mkr, 22 %. Lokalhyror och lokalrelaterade kostnader som el, värme och uppgår till 380 mkr, 15 %. Övriga 10 % utgör bland annat kostnader för transporter, livsmedel, IT och förbrukningsinventarier.

Intäkterna avser främst barn- och elevpeng från andra kommuner, föräldraavgifter för förskola och fritidshem, statsbidrag inklusive maxtaxa inom barnomsorg och fritidshem samt statsbidrag för moms.

Bild 2: procentuell fördelning av externa kostnader och intäkter 2015.

3.4 Nämnden som beställare ger överskott på 5,9 mkr

Utbildningsnämnden har ansvaret att alla barn och elever som bor i kommunen får en god omsorg och utbildning. Fristående huvudmän och andra kommuner och får ersättning av Botkyrka kommun enligt fastställda regler.

Beställarbudget omfattar barn- och elevvolymen knutna till av nämnden beslutade barn- och eleversättningar. Härifrån betalas barn och eleversättning till Botkyrka kommuns förskolor och skolor men också till andra kommunala och fristående utförare. Anslagsfinansierade verksamheter ingår i beställarens budget. Vidare redovisas inpendlarintäkter som avser barn- och eleversättningar från annan kommun.

Tabell 5: Barn och elever som Botkyrka kommun betalar ersättning för

	Utfall	Utfall	Budget	Utfall	Avvikelse	Resultat
	2013	2014	2015	2015	2015	2015
Förskola inkl modersmål						6,0 mkr
Antal årsplatser, totalt botkyrkabor*	5 539	5 534	5 670	5 538	-132	
därav i egna förskolor	5 029	4 994	5 126	4 991	-135	
därav i annan kommuns kommunala skolor	14	14	15	17	2	
därav i fristående förskolor	502	526	529	530	1	
Fritidshem						1,7 mkr
Botkyrkaelever	4 082	4 187	4 269	4 323	54	
därav i egna skolor	3 643	3 677	3 702	3 757	55	
därav i annan kommuns kommunala skolor	23	41	37	49	12	
därav i fristående skolor	417	469	530	517	-13	
Förskoleklass						
Botkyrkaelever totalt	1 158	1 181	1 281	1 228	-53	2,0 mkr
därav i egna skolor	1 013	1 018	1 111	1 043	-69	
därav i annan kommuns kommunala skolor	5	5	3	10	7	
därav i fristående skolor	140	158	167	176	9	
Grundskola 1-9 inkl modersmål och nyanlända						3,4mkr
Botkyrkaelever totalt	9 579	9 882	10 252	10 066	-186	
därav i egna skolor	7 698	7 773	8 088	7 852	-236	
därav i annan kommuns kommunala skolor	314	355	333	319	-14	
därav i fristående skolor	1 567	1 754	1 831	1 896	65	
Grundsärskola						-2,1 mkr
Botkyrkaelever totalt	162	167	169	183	14	
därav i kommunens skolor	147	154	157	168	11	
därav i annan kommuns kommunala skolor	3	3	2	7	5	
därav i fristående skolor	9	10	10	8	-2	
Gymnasieskola						
Totalt Botkyrkaelever	3 457	3 388	3 408	3 404	-4	-6,7 mkr
därav i egna skolor	1 424	1 356	1 373	1 347	-26	
därav i annan kommuns kommunala skolor	1 047	1 044	1 041	1 036	-5	
därav i fristående skolor	985	988	994	1 021	27	
Gymnasiesärskola						
Totalt Botkyrkaelever	105	100	92	87	-5	1,6 mkr
därav i egna skolor	71	63	57	55	-2	
därav i annan kommuns kommunala skolor	22	22	18	14	-4	
därav i fristående skolor	15	15	17	18	1	

* En plats i allmän förskola räknas som halv årsplats

Förskola redovisar överskott 6,0 mkr

Kostnaden blev lägre än budget och beror främst på lägre volymer inom förskolans verksamheter (132 barn). Förvaltningen har haft svårigheter att fakturera andra kommuner för inpendlande barn pga olika eller otydliga regelverk mellan kommunerna. Lägre intäkter än förväntat har redovisats. De lägre volymerna har också resulterat i lägre förskoleavgifter. Snittintäkt per barn och år har ökat något.

Grundskola redovisar överskott 3,4 mkr

Grundskolan har ett överskott vilket beror på färre elever totalt än budgeterat (186 elever). Överskottet minskas av att kostnaderna ökat för placeringar i externa specialskolor för barn i behov av särskilt stöd, så kallade externa placeringar. Även kostnaden för barn i behov av extraordinärt stöd i våra egna skolor har ökat. Det har också skett en fortsatt förskjutning av elever från Botkyrka kommuns egna grundskolor till friskolor. Kostnaden för de senare är högre till följd av påslag för administration och lokalersättning. Andelen elever som väljer externa alternativ har ökat från 21% till 22% jämfört med 2014 av det totala antalet elever.

Förskoleklass (del av grundskola) redovisar överskott 2,0 mkr

Förskoleklassen har ett överskott vilket beror på 53 färre elever än budgeterat. Inpendlande elever från andra kommuner har också ökat i förhållande till budget.

Fritidshem (del av grundskola) redovisar överskott 1,7 mkr

Antalet elever i fritidshem blev på helåret 54 fler än budget. Trots detta har kostnaderna för verksamheten minskat på beställarsidan. Främsta skälet är att kostnaderna för dyra fritidsplaceringar i externa specialskolor för barn i behov av särskilt stöd har varit lägre än budget. Överskott redovisas på intäktssidan då fritidsavgiften ökat med cirka 230 kr per elev och år. Vidare ser förvaltningen en svag minskning av placering i fristående fritidshem vilket också ger en lägre kostnad.

Grundsärskola underskott 2,1 mkr

Andelen elever i grundsärskola i egen regi har ökat med 10 % (14 elever). En del av kostnadsökningen dämpas dock av färre externa placeringar hos annan huvdman. Överskott redovisas inom LSS-verksamheten.

Gymnasieskola redovisar underskott 6,7 mkr

Sammanlagt redovisas underskott på 6,7 mkr inom gymnasieskolan även om volymen totalt ligger i fas med planerat. Underskott återfinns både på kostnads- och intäktssidan. Det är 22 fler av Botkyrkas elever jämfört med budget som väljer att gå i fristående gymnasieskola eller i annan kommun. Sammanlagt beräknas underskott på drygt 2,0 mkr för externa elever. När det gäller elever i annan kommun är de färre än förväntat, men eleverna har valt dyrare utbildningar än beräknat. Elever som valt friskolor har varit 27 fler och snittkostnaden per elev har varit lägre än förväntat. Under året har förvaltningen haft en merkostnad till AVUX på 1,8 mkr för elever som valt spetsutbildningar.

Underskott på 2,9 mkr beräknas till följd av minskade intäkter för inpendlare. Inpendlande elever från annan kommun har valt billigare utbildningar än förväntat. Utbildningsnämnden som beställare påverkas endast när antalet elever förändras i fristående och i andra kommuners gymnasieskolor. Detta till följd av att Botkyrka kommun tillämpar KSL (Kommunförbundet Stockholms Län) länsprislista. Botkyrka kommuns

tre egna gymnasieskolor får ett anslag i budget för 2015, som sedan ska räcka till de elever som väljer att gå på gymnasieskolan.

Gymnasiesärskola redovisar överskott med 1,7 mkr

Antalet elever i särskola har minskat jämfört med föregående år och budget 2015. Vi har fler elever i vår egen regi och har färre utpendlare till andra kommuner och friskolor vilket ger en minskad kostnad på 1 mkr. Inpendlande elever från annan kommun till St Botvids gymnasiesärskola har ökat med 2 elever vilket ger 0,7 mkr i ökade intäkter.

Det fria valet för barn och elever

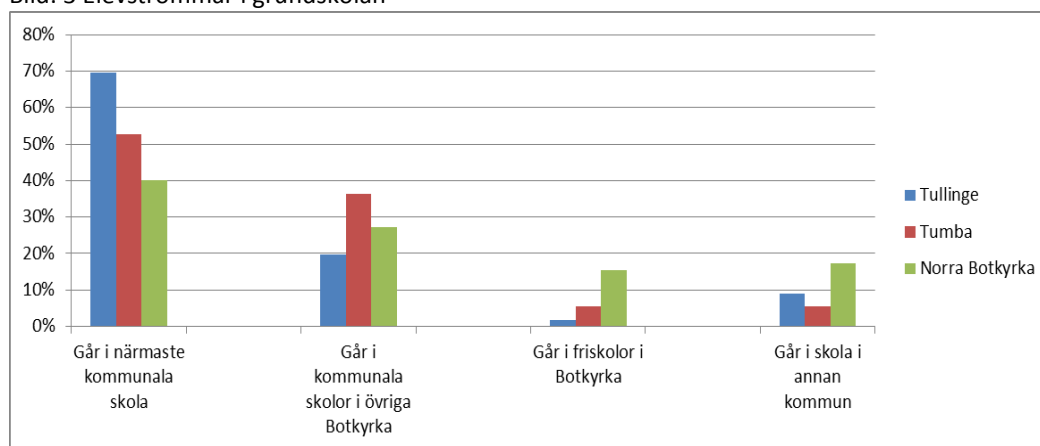
Möjligheten för barn och elever att välja vilken förskola/skola man vill gå på påverkar planeringen av den kommunala verksamheten. Val av huvudman påverkar också förvaltningens ekonomi.

- 10 procent av förskolebarnen väljer annan huvudman
- 22 procent av eleverna inom grundskolan väljer annan huvudman
- Drygt 60 procent av gymnasieeleverna väljer annan huvudman
- Barn/elever från andra kommuner finns som inpendlare i samtliga skolformer

Elevströmmar i grundskolan

På övergripande nivå är elevströmningarna inom grundskolan i stort sett oförändrade år 2013 - 2015. Förvaltningen ser en ökning av andelen elever som väljer annan huvudman om man utökar perioden till år 2011- 2015, från 18 procent till 22 procent. Hösten 2015 går 22 % av eleverna i grundskola i annan kommun, fristående eller kommunal, varav nära hälften i friskola i Botkyrka.

Bild: 3 Elevströmmar i grundskolan

Att gå i närmaste kommunala grundskola skiljer sig åt mellan kommundelarna. I Tullinge går 70 procent av eleverna i den närmaste skolan. I Tumba väljer 53 % närmaste kommunal skola. Andelen har sjunkit jämfört med tidigare mätningar. Eleverna har framförallt valt andra kommunala skolor i Botkyrka. I norra kommundelarna är motsvarande andel som väljer närmaste kommunala skola 40 %. Mer än hälften av eleverna gör ett aktivt val av skola, antingen annan kommunal skola i Botkyrka eller hos annan friskola inom eller utom kommunen.

Elevströmmar i gymnasieskolan

60 % av gymnasieeleverna väljer annan huvudman än kommunens gymnasieskolor. Det är ingen förändring jämfört med tidigare år. I Botkyrkas kommunala gymnasie-

skolor är 38 % inpendlare främst från Södertälje, Haninge, Salem och Stockholm. Inte heller några större förändringar jämfört med tidigare år.

Barn och elevers val av huvudman påverkar ekonomin

Resurser ska fördelas på samma villkor till fristående skolor och förskolor som till dem i egen regi. Skollagen är tydlig med att kommunen inte ”ensidigt kan ha fria nyttigheter till verksamheter i egen regi”.

I grundbeloppet till fristående grundskolor/förskolor ingår ett lokalbidrag som bestäms utifrån en genomsnittlig kostnad för kommunen egna lokaler för dessa verksamheter. För Botkyrkas del är den kostnad relativt hög och ökar i takt med att det krävs upp- rustning av gamla lokaler byggda samtidigt som miljonprogrammet. Nybyggnationer leder också till att lokalbidraget till fristående grundskolor och förskolor ökar. När elever väljer andra huvudmän fylls inte heller kommunens skolor vilket innebär dubbla kostnader, för lokalbidrag och kostnader för tomma lokaler. En ytterligare faktor att ta hänsyn till är uppstart av grundskolor, då inte alltid hela skolan fylls med nya elever från verksamhetsstart. Resursfördelningen som tillfaller fristående verksamhet ska inkludera ett administrativt tillägg på 3 %. Inom gymnasieskolan betalas struktur- tillägg inom samverkansavtalet för elever hos annan huvudman.

3.5 Nämnden som utförare i egen regi visar underskott på 26,2 mkr

Förskolan i egen regi redovisar underskott på 2,7 mkr

Sammanlagt redovisar verksamhetsområdet i egen regi underskott på 2,7 mkr. De kommunala förskolorna uppvisar ett sammanlagt underskott på 4,9 mkr. 28 av 49 förskolor. Avseende centrala kostnader hos verksamhetschef redovisar överskott på 2,2 mkr. Vakanta förskolechefstjänster är den främsta orsaken till centralt överskott. Under perioder har det saknats förskolechefer på vissa enheter.

Tabell 6: Resultat kommunala förskolor i egen regi, mkr

	Antal	Mkr:
Nollresultat eller överskott	21 förskolor	5,5
Mindre underskott (<0,3 mkr)	19 förskolor	-3,9
Större underskott (>0,5 mkr)	9 förskolor	-6,5
S:a förskolor	49 förskolor	-4,9
Verksamhetschef		2,2
S:a egen regi förskolor		-2,7

Situationen att förskolorna redovisar underskott är ny. I stort kan underskottet förklaras av färre barn än planerat. Förskolorna har inte helt lyckats att kompensera lägre antal barn med lägre lönekostnader. Förvaltningen noterar att personalkostnaderna redovisar nollavvikelse mot budget. Högre lönekostnader vid nyrekrytering är en annan bidragande orsak. Förskolorna uppmanades i början av året att anställa förskollärare, något som varit lättast i Tullinge. Förvaltningen noterar att kostnader för livsmedel har ökat med 0,9 mkr jämfört med förra året. Barngruppernas storlek har succesivt minskats under 2015 utifrån direktiv om snitt på 18 barn/avdelning. I bilaga återfinns ekonomiskt utfall samt kommentarer för samtliga kommunala enheter.

Förvaltningen har under 2015 säkerställt rutinerna för skuldhantering av vårdnadshavars utestående fordringar av månadsavgiften för förskola och skolbarnsomsorg. Re-

gelverket möjliggör avstängning och har bidragit till att barn i vissa fall har stängts av från sina platser. Antal årsbarn sjunker när inte platser kunnat erbjudas barn i kö.

Under året har förskolan Duvan etablerats i Alby för att minska efterfrågan på platser i Norra Botkyrka. I Tullinge har däremot enheterna behövt konkurrera om barnen och i Riksten har föräldrarna valt att inte ta förskoleplatser i anspråk. Även Tumba har brottats med att inte kunna fylla sina barnplatser. Från september och året ut har förskolorna förväntat sig 200 fler barn per månad än vad verkligheten blev. Vi kan också konstatera att i december var färre barn placerade i verksamheten än i januari.

Norra Botkyrka har haft 47 färre barn än budgeterat och redovisar ett överskott på 0,7 mkr. För område Tullinge är motsvarande siffror 3 fler barn än budget och ett underskott på 2,9 mkr. Siffrorna för Tumba området är 54 färre barn än budgeterat och ett underskott på 2,7.

Förvaltningen noterar att förskolecheferna överskattat uttag av semester innan årsskiftet i novemberprognosen. Det skiljer 5,9 mkr mellan prognos och utfall vilket påverkade resultatet negativt. Jämför man den kvarvarande semesterkulden mellan 2014 och 2015 så är den för 2015 4,6 mkr högre än föregående år beroende på att inte samtlig decembersemester beviljades innan lönebryt.

Servicegraden anger hur stor andel av förskolebarnen som har plats i förskoleverksamhet eller pedagogisk omsorg, oavsett huvudman. För 2015 beräknas andelen barn som är inskrivna i förskoleverksamheten vara 86,3 %. Förvaltningen noterar att servicegraden sjunkit en aning vid jämförelse med förra året (87,8%). I Tullinge har servicegraden ökat något, servicegraden ligger still i Tumba och har minskat mellan åren i de norra stadsdelarna. Servicegraden påverkas av tillgång till platser i egen regi samt hos annan utförare. Servicegraden påverkas också av inpendlare från annan kommun.

Servicegraden varierar mellan kommunens områden, där servicegraden är lägst i delar av de norra stadsdelarna. Viss försiktighet vid jämförelse av servicegrad per område. Hänsyn har tagits till att barn som går i förskola i annat område än boendeområde med viss reservation för felaktigheter.

Grundskolan i egen regi redovisar underskott på 15,3 mkr

Sammanlagt redovisar verksamhetsområdet i egen regi underskott på 15,3 mkr. De kommunala grundskolorna uppvisar ett sammanlagt underskott på 13,3 mkr. Kostnader hos verksamhetschef uppvisar underskott på 2,0 mkr bland annat till följd av nystartad kommungemensam verksamhet samt överflytt av 3 tjänster inom modersmålsorganisationen från halvårsskiftet.

Majoriteten av grundskolorna, 16 av 23 skolor, redovisar underskott. Utav skolor med underskott redovisar 9 skolor större underskott, i genomsnitt 1,9 mkr vardera. Samtliga geografiska områden redovisar underskott. Skolorna i Norra Botkyrka redovisar totalt underskott på 5,9 mkr. För skolorna i Tullinge redovisas underskott på 2,3 mkr. För skolorna i Tumba redovisas ett totalt underskott på 6,5 mkr. Mottagningsenheten redovisar överskott på 1,4 mkr. I bilaga återfinns ekonomiskt utfall samt kommentarer för grundskolorna i egen regi.

Grundskolorna har olika utmaningar där elevantalet är avgörande för ekonomin. Som exempel kan elevkapaciteten på skolorna påverkas av lokalernas utformning och skick. Förvaltningen ser också att eleverna i norra Botkyrka väljer fristående skolor i större utsträckning jämfört med andra delar i kommunen.

Gemensamt för flertalet skolor med obalans i ekonomin är att personalorganisationen inte är anpassad efter intäkterna. Vissa skolor har under fler år brottats med ett lågt elevantal. Vissa skolor upplever också ett vikande elevantal. En tuffare konkurrens mellan kommunerna om pedagogisk personal har lett till ökade lönekostnader vilket också påverkat enheternas resultat negativt. Vissa skolor har planerat och anpassat organisationen för fler nyanlända elever. Dessa elever har varit inskrivna hos mottagningsenheten en längre period än grundskolorna räknat med, vilket påverkade intäktsidan för skolorna negativt. Förvaltningen noterar att årets semesterlöneskuld har ökat med 6 mkr mellan 2014 och 2015.

Förutom höga personalkostnader bidrar oförutsedda händelser till underskott. Som exempel har Brunnaskolan haft ökade kostnader för evakuering samt ombyggnation av lokalerna. Skogsbackskolan drabbades under hösten av vattenskador och har haft ökade kostnader för evakuering och uppstart.

Grundskolorna har arbetat med åtgärder under året, men åtgärderna har inte fått full effekt under året. Förvaltningen fortsätter att stötta rektor i förändringsarbetet. Förvaltningen har inför 2016 påbörjat ett arbete med att förtydliga och säkerställa processer, rutiner och arbetssätt för uppföljning och prognosarbete för att möjliggöra en ekonomi i balans under året. Ett mer systematiskt uppföljningsarbete har inletts för enheter som har obalans i ekonomin. Dessa enheter kommer månatligen att följas upp mer noggrant med träffar med ekonomichef och verksamhetschef.

Tabell 7: Resultat kommunala grundskolor i egen regi, mkr

	Antal	Mkr:
Nollresultat eller överskott	7 skolor	3,2 mkr
Mindre underskott (<0,5 mkr)	7 skolor	-1,6 mkr
Större underskott (>0,5 mkr)	9 skolor	-14,9 mkr
S:a grundskolor	23 skolor	-13,3 mkr
Verksamhetschef		-2,0 mkr
S:a egen regi		-15,3mkr

Gymnasiekolan i egen regi redovisar underskott på 8,3 mkr

Sammanlagt redovisar verksamhetsområdet i egen regi underskott på 8,3 mkr. Underskottet på de kommunala gymnasieskolorna uppgår till totalt 4,6 mkr som till största del kan förklaras av fler elever än budget (48 elever). Gymnasieskolornas budget korrigeras inte vid volymförändring.

Största underskottet, 3,9 mkr, uppvisar Tumba gymnasium som har 38 elever fler än förväntat i budget. Tullinge gymnasium redovisar en ekonomi i balans och St. Botvids gymnasium redovisar ett underskott på drygt 0,6 msek som bland annat beror på ökade personal- och IT kostnader i samband med nyanlända elever.

Gymnasiesärskolan vid St Botvids gymnasium redovisar underskott på 4,1 mkr trots färre elever. Främsta orsaken till underskottet är ej fullt finansierad ersättningsmodell

för gymnasiesärskola. Det sammanlagda underskottet i egen regi för gymnasieskolorna uppgår till 8,7 mkr. För centrala medel hos gymnasiechefen redovisas överskott på 0,4 mkr. I bilaga återfinns ekonomiskt utfall samt kommentarer för gymnasieskolorna i egen regi.

Tabell 8: Resultat kommunala grundskolor i egen regi, mkr

	Avvikelse
Tumba gymnasium	-3,9 mkr
Tullinge gymnasium	-0,1 mkr
St. Botvids gymnasium	-0,6 mkr
Summa gymnasieskolor	-4,6 mkr
St. Botvids särebynasium-	-4,1 mkr
Gymnasiechef	0,4 mkr
S:a Gymnasiet i egen regi	-8,3 mkr

3.6 Nämndens gemensamma funktioner redovisar överskott på 9,8 mkr

Förvaltningens delar, så kallade gemensamma funktioner, uppvisar överskott på 9,8 mkr bland annat till följd av lägre personal- och omställningskostnader än planerat framför allt till följd av vakanser och omorganisationer, cirka 5 mkr. Inom specialiststöd och kvalitetsstöd har flera tjänster varit delvis eller helt vakanta under året. Överflytt av 3 tjänster inom modersmålsorganisationen till grundskoleavdelningen från halvårsskiftet har resulterat i överskott.

Den andra stora förklaringsposten avser lokalkostnader. För hyror och övriga lokalkostnader redovisas ett sammanlagt överskott på 7,3 mkr till följd av förseningar i lokalplaneringen med överskott för evakueringspaviljonger och flyttkostnader samt överskott för lokalhyror 3,5 mkr som de största orsaksposterna. Även överskott för kapitaltjänstkostnader på 1,0 mkr avseende inventarier redovisas.

Överskott inom skolskjuts, cirka 2 mkr redovisas. Kostnaderna har varit lägre än vad som meddelades från Transportcentralen inför budgetåret. Underskott på nära 8 mkr redovisas för funktionskostnader för IT. På grund av osäkerhet kring funktionskostnaderna för IT har förvaltningen felbedömt kostnaden med underskott som följd. Underskott på 0,8 mkr redovisas för kompetensfonden.

Tabell 9: Resultat per ansvar förvaltningen,

	Avvikelse
Nämnd	-0,1
Förvaltningsledning	0,2
varav omställning	-0,6
Ekonomistöd	6,5
varav lokaler	7,3
Specialiststöd	0,6
varav funktionskostnader IT	-8,0
varav skolskjuts	2,0
Kvalitetsstöd	2,5
varav kompetensfond	-0,8
S:a gemensamma funktioner	9,8

4. Resultat i förhållande till flerårsplanens målområden

Här redovisas hur utbildningsnämnden bidragit till måluppfyllelse inom flerårsplanens målområden och vad mätbara mål och indikatorer visar. Vissa insatser löper vidare från tidigare år.

Utbildningsförvaltningen har sedan mitten av augusti 2014 en ny organisation. Under våren 2015 slutade förvaltningschefen, tf verksamhetschef grundskola och verksamhetschef förskola. Även ett flertal personer med andra centrala funktioner på utbildningsförvaltningen slutade under året. Under hösten 2015 tillsattes en ny förvaltningschef och vakanta verksamhetsområdeschefstjänster. Situationen under första delen av 2015 medförde viss instabilitet i ledningsfunktionerna vilket har påverkat förvaltningens arbete. Det har medfört att en del aktiviteter som har varit kopplade till nämndens åtaganden har blivit inaktuella eller inte drivits med den kraft som varit avsedd.

Under 2015 har processerna avseende det systematiska kvalitetsarbetet utvecklats. Förvaltningen har från och med hösten 2015 resultatdialoger med varje enskild förskola och skola, vilket sker löpande under året. I april 2016 kommer förvaltningens kvalitetsredovisning att behandlas i utbildningsnämnden. *Kvalitetsredovisningen ger en fördjupad beskrivning och analys av förvaltningens verksamheter. Till grund för denna ligger bl.a. resultatdialogerna, intervjuer och enheternas arbetsplaner.*

Målområde 1 - Medborgarnas Botkyrka

Mål 1. Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen (kf)

Mål 2. Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter (kf)

Mål 3. Botkyrkaborna är friskare och mår bättre (kf)

Nämndmål

1:1:a På varje enhet finns möjligheten för barn och elever oavsett kön att ha inflytande över undervisningen.

1:1:b På alla skolor finns forum för formellt elevinflytande.

1:1:c Varje enhet har en väl fungerande kommunikation mellan pedagoger, vårdnadshavare och barn/elever om deras kunskapsmässiga och sociala utveckling.

1:2:a Botkyrkas förskolor, fritidshem och skolor har ett inkluderande arbetssätt.

1:3:a Skolor och förskolor i Botkyrka stimulerar alla barn/elever oavsett kön till en bättre hälsa.

Mätbart nämndmål

Mätbart mål	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal skolor som har ett eller flera forum för formellt inflytande	Samtliga	24 av 25*
Förskolor och skolor serverar ekologisk kost till minst 35 procent	31,6	35,5

*en nystartad skola hade inget forum för formellt elevinflytande under ht 2015, men har startat elevråd i början av 2016.

Indikatorer

*Enkäten genomförs enligt plan våren 2016.

INDIKATORER	Utfall 2013	Flickor	Pojkar	Utfall 2014	Flickor	Pojkar	Utfall 2015	Flickor	Pojkar	Status
Inflytande										
Reellt ¹ , grundskola	79	79	80	76	75	78	Ej genomförd*			-
Reellt ² , gymnasieskola	44	47	41	39	40	38	40	40	40	↑
Formellt ³ , grundskola	77	78	76	75	76	74	Ej genomförd*			-
Formellt ⁴ , gymnasieskola	50	52	46	43	43	42	45	47	41	↑
Ungdomsenkäten										
Elever i årskurs 9 som röker dagligen %	Enkäten genomförs inte			Enkäten inställd, nästa gång 2016			Enkäten genomförs inte			-
Elever i årskurs 2 på gymnasiet som röker dagligen %	Enkäten genomförs inte			23	23	22	Enkäten genomförs inte			-
Index för psykosomatisk hälsa ⁵ , årskurs 9	Enkäten genomförs inte			Enkäten inställd, nästa gång 2016			Enkäten genomförs inte			-
Index för psykosomatisk hälsa, årskurs 2 på gymnasiet	Enkäten genomförs inte			55	48	62	Enkäten genomförs inte			-

¹ Index för reellt elevinflytande i grundskolan baseras på tre frågor från elevenkäten: 1) Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena 2) Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete 3) Min lärare och jag pratar ofta om vad jag har lärt mig och hur jag kan lära mig mer.

³ Med formellt inflytande i grundskolan avses enligt elevenkäten rådsverksamhet eller andra valda forum samt upplevd möjlighet till inflytande..

⁴ Index för formellt inflytande i gymnasieskolan utgörs från 2014 av andelen positiva svar på frågan: Mina synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola. (Nytt index, därför ej jämförbart med tidigare år.)

⁵ Index för psykosomatisk hälsa beräknas på fem frågor. 1.) Hur ofta har du haft huvudvärk detta läsår? 2.) Hur ofta har du dålig aptit? 3.) Hur ofta har du under detta läsår haft "nervös mage" (t ex magknip, magkramper, orolig mage, illamående, gaser, förstoppning eller diarré)? 4.) Hur ofta har du under detta läsår haft svårt att somna? 5.) Hur ofta har det hänt under detta läsår att du sovit oroligt och vaknat under natten? Index varierar mellan 0-100 där 0 är lägsta värdet och 100 motsvarar högsta tänkbara värde.

INDIKATORER	Utfall 2013	Flickor	Pojkar	Utfall 2014	Flickor	Pojkar	Utfall 2015	Flickor	Pojkar	Status
Hälsoenkäten*	12/13			13/14			14/15			
Andel elever i årskurs 4 som upplever sig må mycket bra eller bra	89	88	90	88	88	89	90	90	90	↑
Andel elever i årskurs 7 som upplever sig må mycket bra eller bra	90	86	94	87	80	94	88	83	93	↑
Andel elever i årskurs 1 i gymnasieskolan som upplever sig må mycket bra eller bra	85	81	90	82	77	89	84	81	88	↑
Andel elever i årskurs 4 som är nöjd eller mycket nöjd med sig själv	95	92	98	97	97	97	97	97	98	→
Andel elever i årskurs 7 som är nöjd eller mycket nöjd med sig själv	94	88	99	93	88	98	93	88	98	→
Andel elever i årskurs 1 i gymnasieskolan som är nöjd eller mycket nöjd med sig själv	91	86	95	91	88	95	92	92	93	↑

*Hälsoenkäten besvaras av skolsköterskor i samtal med eleverna.

Åtaganden

Kontinuerligt följa upp hur skolan tillsammans med elever använder elevenkäter i respektive skolas systematiska kvalitetsarbete.

De digitala systemen ska samordnas och effektiviseras för att möta enheternas och brukarnas behov.

En gemensam definition ska utarbetas på vad inkluderingsbegreppet står för i Botkyrka.

Tydliga kvalitetskriterier för inkluderande lärsammanhang och arbetssätt ska formuleras.

En pilotskola ska senast 2016 servera 100 procent ekologisk kost.

Uppföljning och analys

Nämndens mätbara mål inom området uppfylldes 2015.

Enligt skolans läroplaner ska utbildningen förmedla och förankra respekt för grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Det handlar bland annat om elevernas involvering i lärprocessen och om att använda grundläggande demokratiska arbetsprocesser. I elevenkäterna finns flera påståenden som relaterar till inflytande. Enkäterna ger oss kvantitativa mått, men inga kvalitativa svar på hur till exempel möjligheten för barn och elever att ha inflytande över undervisningen ser ut i praktiken.

Flera av indikatorerna avseende elevenkäter saknar mätvärden för 2015 eftersom inte alla enkätundersökningar görs årligen. Resultaten i gymnasieskolans enkät uppvisar inga större förändringar jämfört med föregående år.

Förskolorna utvecklar arbetet med egna barnenkäter och barnråd där barnen får berätta hur de upplever förskolans verksamhet.

Indikatorerna som är hämtade från elevhälsoenkäten ligger kvar på ungefär samma höga nivå som tidigare år. Det kan konstateras att det är små skillnader mellan flickor och pojkars svar i åk 4, däremot i åk 7 upplever sig pojkar må bra och vara nöjda med sig själva i större utsträckning än flickor. Det finns anledning att fortsatt uppmärksamma denna skillnad mellan flickor och pojkar, framför allt bland de äldre eleverna.

Verksamhetsområdena följer upp hur skolan tillsammans med elever arbetar med elevenkäter. Hur arbetet i skolorna sker skiljer sig åt mellan skolor och skolformer. För att öka värdet av elevenkäter på skolnivå kommer elevenkäterna från och med 2016 att genomföras i varje årskurs 3-9.

Förvaltningen har samordnat och effektiviserat de digitala systemen genom Skolfederationen som tillhandahåller standardiserad inloggning till digitala system. Det medför att en inloggning ger tillgång till skolans och förskolans alla digitala tjänster och läromedel, tidigare krävde alla system separata inloggningar. Det innebär också utökad tillgänglighet för elever och pedagoger eftersom det går att nå alla tjänster oberoende av tid och plats. Förvaltningen har därtill upphandlat och implementerat en ny och mer ändamålsenlig lärportal, V-klass.

Förvaltningen har inte gjort någon gemensam definition av vad inkluderingsbegreppet står för ännu, men rektorsgruppen inom grundskolan har återkommande diskussioner. Det är angeläget att begreppet blir väl förankrat i verksamheten för att det ska få genomslag i praktiken. Det har inte tagits fram särskilda kvalitetskriterier för inkluderande lärsammanhang, men två grundskolor har deltagit i ett forskningsprojekt (Ifous) som handlade om inkludering. Projektet avslutades under 2015 och antas få effekt i kommunens alla grundskolor.

Andelen ekologisk kost i utbildningsförvaltningen har ökat till 35,5 procent under 2015. Målet, att servera minst 35 procent ekologisk kost, uppnåddes av 10 grundskolor, 27 förskolor samt en gymnasieskola. Spridningen i andelen ekologisk kost är stor mellan olika enheter. I förskolorna är andelen mellan 20 och 76 procent, i grundskolorna mellan 21 och 76 procent och i gymnasieskolorna mellan 18 och 48 procent.

Rikstens skola har utsetts som pilotskola för att servera 100 procent ekologisk kost 2016. Skolans genomsnitt avseende ekologiska kost år 2015 var 76,3 procent och utsikterna för att närma sig målet år 2016 är goda. Det kan dock konstateras att det inte kommer att vara praktiskt möjligt att uppnå målsättningen på 100 procent.

Slutsatser för framtiden

Enheternas behov av en gemensam syn på begreppet inkluderande arbetssätt framkommer tydligt i resultatdialogerna.

Elevenkäten kommer från och med 2016 att genomföras varje år i samtliga årskurser 3-9, vilket kommer att innebära att skolans arbete med dessa kommer att bli mer värdefullt då det blir möjligt att följa elevgrupper från år till år.

Sammanfattande analys. Målområde Medborgarnas Botkyrka

Utbildningsnämnden har fem åtaganden under målområdet. Att tre åtagande är delvis genomförda ska läsas som att insatser pågår. Det åtagande som rör inkluderande lär-sammanhang är inte genomfört, men området inkludering är högst relevant och arbetas med på flera sätt.

Antal åtaganden som under året;	Genomfört	Delvis genomförs	Ej genomförts	
5	2	2	1	
Antal mätbara mål som under året;	Uppnåts	Ej uppnåts. Går åt rätt håll	Ej uppnåts. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
2	2			
Antal indikatorer som under året;	Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Oförändrad	Ej mätt
14	6		2	6

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Målområde 2 - Framtidens jobb

Nämndmål

2:a Utbildningsförvaltningen bidrar till att det finns kompetenta kvinnor och män på morgondagens arbetsmarknad.

Åtagande

Samarbetet med näringslivets intressenter ska utvecklas för att öka möjligheten till kontakter mellan skola och arbetsliv som underlättar övergången till arbetslivet.

Fler möjligheter att samverka med andra förvaltningar ska utvecklas i syfte att erbjuda elever på gymnasieskolans yrkesprogram kontrakterade APL-platser och möjlighet till anställning efter fullföljd utbildning.

Studie- och yrkesvägledningen ska säkerställas och utvecklas i samtliga skolformer.

Fler sommarjobb inom utbildningsförvaltningen ska beredas för unga i Botkyrka och ska ökas till 117 platser 2015. Det förutsätter att det finns resurser som tillförs AVUX för handledning.

Uppföljning och analys

Samarbetet med näringslivets intressenter har genomgått en omfattande utveckling under året. Förvaltningen har inrättat ett pris för företag med långsiktigt arbete för att få ut elever i Botkyrkas gymnasieskolor på APL (arbetsplatsförlagt lärande). Det har startats lokala programråd med branschrepresentanter och skola, t ex inom bygg- och anläggningsprogrammet och gymnasiesärskolans nationella program. Förvaltningen har även haft representanter i styr- och projektgrupper inom social venture network (SVN) och företagen Botkyrka-Salem, vilka båda har fått medel från Skolverket för att utveckla samarbetet mellan skola och näringsliv i Botkyrka kommun. Utbildningsförvaltningen har spridit information i Almedalen och via Näringslivscenters (KLF) seminarier.

Utbildningsförvaltningen har ett nära samarbete med vård- och omsorgsförvaltningen för att kunna erbjuda sommarjobb och APL-platser inom vård- och omsorgsprogrammet på Tullinge gymnasium. Förvaltningen har även säkerställt att elever på barn- och fritidsprogrammet erbjuds sommarjobb och APL-platser inom kommunens förskolor i egen regi. Utbildningsförvaltningen fullföljde åtagandet avseende 117 platser för sommarjobb.

Arbetet med att utveckla studie- och yrkesvägledningen i samtliga skolformer påbörjades under 2015, men större delen av arbetet kommer att genomföras i enlighet med ettårsplan 2016.

Inom ung företagsamhet (UF) har också samarbetet stärkts mellan näringslivscentrum och gymnasieskolan. Ett flertal företag samverkar med skolorna för att stötta dessa med UF.

Slutsatser för framtiden

Studie- och yrkesvägledning ska inte begränsas till de senare skolåren eftersom vägledning är en process som tar tid, vilket bör uppmärksammas. Det är viktigt att alla

elever i Botkyrkas skolor får en likvärdig studie- och yrkesvägledning och utvecklar en stark kompetens i att göra val. Studie- och yrkesvägledaren utgör ett viktigt stöd för att eleverna ska kunna göra väl underbyggda val, men också för att undvika programbyten och avhopp. Övergångar mellan skolor och skolformer behöver utvecklas och vägledarens roll stärkas. Se Ettårsplan 2016, nämndmål 2:4:a.

Sammanfattande analys. Målområde Framtidens jobb

Utbildningsnämnden har fyra åtaganden under målområdet. Att ett åtagande är delvis genomfört ska läsas som att insatser pågår.

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts
4	3	1	

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Målområde 3 - Välfärd med kvalitet för alla

Mål 6. Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar (kf)

Nämndmål

3:6:a Undervisningen i förskolor och skolor utvecklas för att ge alla elever, oavsett kön, goda förutsättningar för lärande, samt för att ge alla skolelever möjlighet att förbättra sina kunskapsresultat.

3:6:b Barn och elever upplever trygghet och studiero.

3:6:c Pedagoger i Botkyrka har kunskap och förmåga att göra väl avvägda språkdidaktiska val för att möta olika barns och elevers behov.

Mätbart nämndmål

Mätbart mål för kommunala skolor (%)	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Andelen elever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolan ska öka.	78	81	79	82	80
Andelen elever i årskurs 9 som får betyg i alla ämnen ska öka.	67	66	65	70	69
Andel av kommunens skolor som har bättre resultat än modellberäknat värde för "andel elever som uppnått målen"* i Skolverkets analysverktyg SALSA (årskurs 9).	75	67	50	75	67
Andel elever i gymnasieskolan som fått slutbetyg inom 4 år (Nationella program totalt)	iu	iu	iu	75	72**
Andel elever med examen från högskoleförberedande program ska öka.	-	-	79	75***	77
Andel elever med examen från yrkesprogram ska öka.	-	-	63	60***	71
Antal skolor som erbjuder läxhjälp/studiestöd inom eller i anslutning till skoldagen	Ingen mätning har gjorts		23 av 24	samtliga	samtliga

* Andel av avgångseleverna som uppnått målen, betyget godkänd/E eller högre, i samtliga ämnen

** Avser elever som påbörjade gymnasiestudier läsåret 2011/12.

***Målen för 2015 sattes utifrån preliminära betygsresultat för 2014 och är därför lägre än utfall 2014.

Indikatorer

Indikator	Grundskola 2013	Gymnasiet 2013	Grundskola 2014	Gymnasiet 2014	Grundskola 2015	Gymnasiet 2015	Status
Antalet anställda inom elevhälsan (exkl. SYV)	81,2	16,1	94,7	19,7	104	23,7	↑

Indikator	Utfall 2013	Flickor	Pojkar	Utfall 2014	Flickor	Pojkar	Utfall 2015	Flickor	Pojkar	Status
Trygghetsindex enligt grundskolans elevenkät	89	88	89	88	88	88	Ej genomförd			-
Trygghetsindex enligt gymnasieskolans elevenkät*				78	-	-	74	73	78	↓
Andel föräldrar som svarar positivt ("stämmer bra" eller "stämmer ganska bra") på påståenden "Jag ser att mitt barn känner sig trygg i förskolan" i föräldrarenkäten. **	94	94	95	Genomförs vartannat år			96	96	96	↑
Andel elever som svarar positivt ("stämmer bra" eller "stämmer ganska bra") på påståendet "Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna" i grundskolans elevenkät.	78	77	80	77	74	80	Ej genomförd			-
Andel elever som svarar positivt ("instämmer helt" eller "instämmer i huvudsak") på påståendet "Det är arbetsro på mina lektioner" i gymnasieskolans elevenkät.	59	59	59	54	55	52	56	54	57	↑
Betyg i alla ämnen, årskurs 6 (%).	68	70	66	71	70	71	66	69	62	↓
Meritvärde årskurs 9***	197	205	189	200	216	186	216	228	203	↑
Betygsmedelvärde årskurs 3 i gymnasieskolan (elever med examen)	-	-	-	14,3	-	-	14,3	-	-	→

Källa: Betyg åk 6, Extens/IST-Analys – egna system. Betyg åk 9 och gymnasiet, Skolverket

*Medelvärde av andel positiva svar på påståendena "Jag känner mig trygg på min skola" och "Jag är nöjd med skolans arbete mot mobbning"

** Svarefrekvens 2013: 40% ; 2015: 43%

*** Avser 16 ämnen 2013 och 2014, 17 ämnen 2015. Statistik från Skolverket/SIRIS 2013 och 2014. Statistik från Extens/IST-Analys – egna system pga fel i inrapportering till SCB.

Åtagande

En analys ska genomföras på hur formativ och summativ bedömning sker i syfte att nå en ökad likvärdighet vid bedömning.

Tydliga kvalitetskriterier för lärsammanhang som säkerställer barns och elevers utveckling och lärande ska formuleras.

Stöd i analys och utvärdering ska erbjudas.

För att stärka likvärdighetsprincipen inom och mellan skolor ska en övergripande strategi som bland annat omfattar pedagogisk användning av digitala verktyg formuleras.

Studiehandledning på modersmål eller annat starkt språk ska utvecklas i olika ämnen.

En gemensam syn på språkutveckling och kunskap om olika språkdidaktiska val ska utvecklas.

Kompetensutveckling för förstelärare i samtliga skolformer ska utformas och erbjudas där bl.a. språkutvecklande arbetssätt ska ingå.

Ett läsprojekt ska startas i förskolorna i syfte att stärka språkutvecklingen.

Uppföljning och analys

Alla skolformer har haft fokus på att förbättra undervisningen så att fler elever når kunskapsmålen. Grunden för detta har varit ett systematiskt kvalitetsarbete, där man utifrån analyser av resultaten identifierat de viktigaste utvecklingsområdena. Det finns dock behov av mer omfattande och förfinade analyser som kan kopplas till åtgärder i enheternas arbetsplaner. Enheterna erbjuds stöd i analys- och utvärderingsarbetet.

Botkyrkas betygsresultat är lägre än resultaten för hela riket. I grundskolan ökade dock andelen som blev behöriga till gymnasieskolan, andelen som fick betyg i alla ämnen och framför allt det genomsnittliga meritvärdet 2015. I gymnasieskolan ökade andelen elever som tog examen på yrkesprogram medan andelen som tog examen från högskoleförberedande program minskade något. Andel elever på gymnasieskolans nationella program som fått slutbetyg inom fyra år är avsevärt lägre än målet på 75 procent.

De aggregerade skolresultaten på kommunnivå varierar ganska lite över tid. Liksom tidigare år finns stora skillnader mellan resultaten i olika skolor. I kommunen finns skolor med betygsresultat långt över riksgenomsnittet, men även skolor med resultat långt under. Betygsresultaten kan också visa stora variationer mellan åren inom skolorna, och ibland mellan klasser i samma skola. Detta mönster bryts varje år på några enheter. Ibland är detta tillfälligt men ibland mer varaktigt. Skillnaderna kan ofta förklaras med olika bakomliggande, främst socioekonomiska faktorer. Att skillnaderna finns och i huvudsak består visar att skolan i sin undervisning ytterligare behöver utveckla arbetsformer för att kompensera för elevernas olika bakgrund.

I granskningen av resultatskillnader mellan och inom skolor finns frågetecken avseende likvärdigheten i bedömning och betygssättning, bland annat utifrån hur olika betyg sätts i förhållande till resultaten på nationella prov i våra skolor. Detta är ett mönster som kan konstateras på riksnivå.

I föräldraenkäten våren 2015 svarade en mycket stor andel, 96 procent, av vårdnadshavarna till barn i kommunens förskolor att deras barn känner sig trygga i förskolan. Andelen har ökat gradvis från 92 procent 2011 och 94 procent 2013.

I grundskolan har ingen elevenkät genomförts under 2015, men trygghetsindex tidigare år har legat relativt högt. Även gymnasieskolans elevenkät i åk 2 visar relativt höga tal för trygghet, dock något lägre än i Stockholms län som helhet. Precis som för betygsresultaten syns skillnader, ibland stora, i resultaten i elevenkäterna – både mellan och inom skolor.

Gällande pedagogisk användning av digitala verktyg är en gemensam digital strategi är under utarbetande. Arbetet med strategin har skett i process tillsammans med verk-

samheternas aktörer, ledare, pedagoger och elever. Ett övergripande fokus för strategin är att stärka likvärdigheten och en digital didaktik för undervisning och lärande.

Utbildningsförvaltningen erbjuder studiehandledning på modersmål eller annat starkt språk inom ett antal ämnen och på ett 50-tal olika språk, men studiehandledningen är ett utvecklingsområde vad gäller organisation och planering.

En ökad fokusering på och medvetenhet om språkets betydelse kan identifieras i samtalen vid resultatdialoger med enheterna.

Språk och lärande är sammankopplade. Satsningar har gjorts för att utveckla en breddad språksyn och förmåga att göra didaktiska val som möter eleven där hen befinner sig i sitt lärande och i sin språkutveckling. Vi ser ett intresse för att implementera literacybegreppet i våra förskolor och en efterfrågan på seminarier från och för pedagoger i ämnet. Ett intresse finns också för att pröva olika utvärderingsinstrument med vetenskaplig bäring och koppling till begreppet. Vidare har ett läsprojekt startats i förskolan.

Kompetensutveckling inom det språkdidaktiska fältet har genomförts löpande under året för förstelärarna i Botkyrka. Utvärderingarna av utbildningstillfällen är positiva, men utfallet i form av resultat på den enskilda skolan har inte utvärderats. Insatserna i förskolan och för förstelärarna kan ses som delar i den literacyplan som ska implementeras i hela kommunen.

I samarbete med folkbiblioteken har det startats ett läsprojekt för förskolorna, Läslustarna – Botkyrkas förskolor läser. Syftet är att stimulera barnets literacyutveckling med högläsning men också med andra aktiviteter som bl. a. drama, film, berättande, rim och ramsor.

Vi kan vidare se ett ökat intresse för att delta i Läslyftet, Skolverkets forskningsgrundade nationella läs- och skrivsatsning. En risk är att lyftet bidrar till högre ojämlikhet mellan skolor i Botkyrka då enbart vissa skolor deltar i den omfattande kompetensutvecklingssatsningen. Utbildningssatsningarna, både Läslyftet och de som sker på de skolor som väljer att inte delta i Skolverkets nationella satsning, kommer att följas genom den nämnda literacyplanen som nu implementeras. Planen ska leda till en både gemensam och breddad språksyn där digitala resurser tas i bruk för språkutveckling och där elevers olika språk ses som tillgångar.

Slutsatser för framtiden

Vissa enheter lyckas med att mer varaktigt höja sina resultat. Förvaltningen bör hitta sätt att mer systematiskt analysera framgångsfaktorer bakom förbättrade resultat och bidra till spridning av erfarenheter mellan skolor. Med anledning av frågetecken kring likvärdig och rättssäker bedömning kommer förvaltningen också att finna olika former för kollegialt utbyte både inom och mellan skolor (Ettårsplan 2016, nämndmål 1:2:a).

Nästan alla vårdnadshavare som har besvarat föräldraenkäten i förskolan uppger att deras barn känner sig trygga. Det är ett mycket gott resultat, men det grundar sig på svar från endast 40 procent av vårdnadshavarna vilket skapar viss osäkerhet om resultatet. Förvaltningen kommer att utveckla en strategi för att tillsammans med förskolor och skolor bättre inhämta vårdnadshavares syn på verksamheten (Ettårsplan 2016, nämndmål 3:6:b).

Sammanfattande analys. Målområde Välfärd med kvalitet för alla

Utbildningsnämnden har 8 åtaganden under målområdet. Att ett åtagande är delvis genomfört ska läsas som att insatser pågår.

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
8	4	2	2	
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
7	3	2	1	1
Antal indikatorer som under året;	Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Oförändrad	Ej mätt
9	4	2	1	2

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
		◆		➔

Målområde 4 - Grön stad i rörelse

Mål 9 I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer (kf)

Nämndmål

4:9:a Förvaltningen medverkar till att nyproduktion och renovering av lokaler följer givna ekonomiska ramar, tidplan och i förväg bestämda kriterier

Mätbart nämndmål

Mätbart mål	Mål 2015	Utfall 2015
Uppställning av ekonomiska ramar	Inget mål 2015	
Avvikelse investeringsprojekt	0 mkr	0 mkr*
Avvikelse från tidplan	0 månaders försening	Prästkragen försenat 1 mån Sörgården ej i bruk, omdefinierat projekt**
Antal kvadratmeter per barn/elev	10 kvm per barn	Uppnått

*Två förskolor färdigställdes inom budget under 2015. Projektet Sörgården omdefinierades och är ännu inte färdigt.

** Storstretsskolan/Skogsbacksskolan färdigställdes enligt tidplan den 1 juli 2015. Prästkragen blev en månad försenad och projektet Sörgården definierades om p.g.a. sämre förutsättningar än beräknat i befintlig byggnad.

Åtagande

I samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen ska utbildningsförvaltningen medverka till att det så kallade planerade underhållet riktas till den verksamhet som är i störst behov av upprustning.

Tydliga kvalitetskriterier för nybyggnation och renoveringar av förskolor och skolor ska formuleras.

I samverkan med fastighetsenheten och miljöenheten ska riktlinjer tas fram för nybyggnation och renoveringar av nya och gamla förskolor/skolor, för inköp av inventarier och material, och för städning av lokalerna med hänsyn till kemikalier.

Utbildningsförvaltningens verksamheter ska minska kostnaderna för elförbrukningen, räknat per kvm, med 2 procent jämfört med föregående år.

Uppföljning och analys

Utbildningsförvaltningen har tagit initiativ till ett samarbetsforum med tekniska förvaltningen för att rikta det planerade underhållet till den verksamhet som är i störst behov av upprustning. Arbetet kommer att fortsätta under 2016.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram ramprogram för förskole- respektive grundskolelokaler. Riktlinjer och checklistor för ny-, om- och tillbyggnad av förskolor/skolor uppdateras kontinuerligt av utbildningsförvaltningen och dessa skickas med i beställningar av byggprojekt. Syftet är att förtydliga förvaltningens behov och krav

vid beställning av förskolor och skolor, bl.a. omfattar det att ytan ska motsvara 10 kvm per barn.

Efter det att utbildningsförvaltningen har beställt ett byggprojekt sammankallar beställaren på utbildningsförvaltningen (dvs styrgruppsledaren) en styrgrupp. Vid styrgruppsmötena redovisar tekniska förvaltningens byggprojektledare regelbundet hur tidplan och ekonomiska ramar hålls. Utbildningsförvaltningen arbetar också närmare byggprojektgrupp och arkitekter vilket gör att uppföljningar blir mer regelbundna och detaljerade även på denna nivå.

Utbildningsförvaltningen har ett dokument där processen vid byggprojekt beskrivs avseende rollfördelning och ansvar. Processen, som utgår från Botkyrka kommuns projektmodell, följs även av tekniska förvaltningen.

Förvaltningen har inte tagit fram några nya riktlinjer avseende kemikalier eftersom det finns riktlinjer för detta i samband med upphandling och om- och nybyggnationer. Det samma gäller för lokalvård. Ansvar för dessa riktlinjer ligger hos kommunens upphandlingsenhet och tekniska förvaltningen. Åtagandet bedöms därför vara inaktuellt.

Åtagandet som rör minskade kostnader för elförbrukning är inte uppfyllt, istället för att minska med två procent har kostnaderna ökat. Utbildningsförvaltningen har ingen direkt påverkansmöjlighet på verksamheternas elförbrukning.

Utbildningsförvaltningens verksamheter kommer att på sikt få minskade kostnader för elförbrukning och värmeförsörjning i samband med att förskole- och skolbeståndet renoveras alternativt byggs upp på nytt.

Byggnaderna blir då mer energieffektiva.

Sammanfattande analys. Målområde Grön stad i rörelse

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
4	2		2	
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
3	2		1	

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
		◆		➔

Målområde 5 - Kultur och kreativitet ger kraft

Mål 10 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap (kf)

Mål 11. Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur (kf)

Åtagande

Tydliga kvalitetskriterier för lärsammanhang som tillvaratar och utvecklar barns och elevers nyfikenhet, kreativitet och initiativförmåga ska påbörjas.

Alla elever ska erbjudas möjligheten att uppleva kulturaktiviteter genom Skapande skola. Grundskolor som väljer att söka egna Skapande skola-bidrag ska få fortsatt stöd.

Uppföljning och analys

Förvaltningen har inte utarbetat kvalitetskriterier för lärsammanhang som tillvaratar och utvecklar barns och elevers nyfikenhet, kreativitet och initiativförmåga. Det är dock viktigt att skapa förutsättningar för att barns och elevers kreativitet stimuleras och förvaltningen arbetar med området på flera olika sätt. En viktig komponent i detta är användandet av digitala verktyg som breddar barns och elevers uttrycksformer och ökar elevers motivation till skolarbetet.

Botkyrka ligger i topp i Sverige när det gäller bidrag från Statens kulturråd till det så kallade Skapande skola-projektet. Det innebär att grundskoleeleverna i kommunen får unika möjligheter att både uppleva och skapa kultur genom Botkyrkas kulturella allemansrätt. Syftet med den kulturella allemansrätten är att med ett rikt utbud av kultur nå ut till fler och göra kulturen jämlik mellan olika grupper i samhället. Utbildningsförvaltningen samordnar ansökningar och fördelar de statliga medlen till enheterna och till det gemensamma utbud som formas tillsammans med kultur och fritidsförvaltningen. Deltagande stimuleras på olika sätt, och bokning av aktiviteter ha förenklats för att underlätta för skolorna. För ökad delaktighet tillfrågas elevråd vid ansökning till Skapande skola.

Botkyrkas kulturella allemansrätt innehåller dessutom program för förskolan, vilket med stöd av Skapande skola ger möjlighet till tematisk fördjupning.

Slutsatser för framtiden

Det är av största vikt att förskolan och skolan utvecklar barns och elevers nyfikenhet och kreativitet genom bland annat användandet av digitala verktyg. Förvaltningen kommer även fortsättningsvis att erbjuda kulturaktiviteter genom Botkyrkas kulturella allemansrätt och Skapande skola. Förvaltningen kommer även att arbeta vidare med planen för ung företagsamhet (Ettårsplan 2016, nämndmål 6:12:a).

Sammanfattande analys. Målområde Kultur och kreativitet ger kraft

Utbildningsnämnden har två åtaganden under målområdet. Att ett åtagande är delvis genomfört ska läsas som att insatser pågår.

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts
2	1		1

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Målområde 6 - En effektiv och kreativ kommunal organisation

Mål 12. Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens (kf)

Mål 13. Fossilbränslefri kommunal organisation senast 2015 (kf)

Nämndmål

6:12:a Utbildningsförvaltningen har en ändamålsenlig organisation med tydlig ansvarsfördelning och mandat.

6:12:b Andelen behöriga pedagoger på enheterna ökar.

6:12:c Medarbetare upplever ökad delaktighet och nöjdhet med sin arbetssituation.

6:12:d Cheferna inom utbildningsförvaltningen har goda förutsättningar att leda sina verksamheter

Mätbart nämndmål

Mätbart mål	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Medarbetarindex, mätt med två frågor i Medarbetarenkäten	69	68	68	72	68

Indikatorer

INDIKATORER (%)	Utfall 2012/13	Utfall 2013/14	Utfall 2014/15	Riket 2012/13	Riket 2013/14	Riket 2014/15	Status
Andel behöriga förskollärare*	31	29	21	53	53	41	↓
Andel behöriga fritidspedagoger**	36	32	35	54	53	51	↑
Andel behöriga grundskollärare***	79	76	78	86	86	86	↑
Andel behöriga Gymnasielärare***	83	81	87	78	78	79	↑
Andel behöriga speciallärare****	3,2	3,0	3,6	5,6	5,4	5,2	↑

Kommentar: Skolverket: Riket - samtliga huvudmän (tidigare har statistiken redovisats för kommunal huvudman gällande förskollärare och fritidspedagoger); Botkyrka - kommunal huvudman.

* t. o. m. 2013/14 årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, 2014/15 årsarbetare med förskollärarexamen

** årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning

*** årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen

**** årsarbetare med specialpedagogisk högskoleexamen (grundskolan)

Åtagande

Samarbetskulturen inom och mellan verksamhetsformerna och inom de förvaltningsövergripande stödfunktionerna ska utvecklas.

Alla nya chefer ska erbjudas ett introduktionsprogram.

Alla chefer inom utbildningsförvaltningen ska erbjudas goda utvecklingsmöjligheter via utbildning, coachning, mentorskap och karriärvägar.

En inventering av presumtiva chefer ska genomföras.

En uppföljning på omsättningen av chefer under de två senaste åren ska göras.

Matsvinnet ska minska i våra förskolor och skolor. Metoder för att mäta detta kommer att utvecklas.

Uppföljning och analys

Medarbetarindex som mäts med två frågor i medarbetarenkäten har ett oförändrat resultat jämfört med 2014 och målet för 2015 är därmed inte uppnått.

Botkyrka kommun har i flera år i rad haft en avsevärt högre andel behöriga gymnasie-
lärare jämfört med rikssnittet. Under 2015 ökade andelen ytterligare. Andelen behö-
riga förskollärare har däremot sjunkit jämfört med förra året, utfallet beror delvis på att
statistiken räknas annorlunda. Istället för årsarbetare med pedagogisk högskoleutbild-
ning mäts nu andelen årsarbetare med förskolläraryrket. Botkyrka kommun ligger
fortfarande långt under rikssnittet när det gäller andelen förskollärare. Även i fritids-
hemmen och i grundskolan har Botkyrka en lägre andel behöriga lärare jämfört med
riket. En svagt uppgående trend kan dock konstateras jämfört med föregående år.

Samarbetskulturen inom utbildningsförvaltningen har varit ett fokusområde under året
med tanke på den omorganisation som gjordes 2014. Det har bland annat initierats
gemensamma möten för central förvaltning samt tillfällen för såväl informella som
schemalagda formella möten mellan centrala stödfunktioner och verksamhetsområ-
dena. Gradvis utvecklas nya samarbetsformer och en gynnsam samarbetskultur växer
fram.

Det nya chefsintroduktionsprogrammet startade under 2015 och utbildningsblocken
ges löpande under året. Under hösten 2015 har två hela omgångar av chefsintrodukt-
ionsprogrammet genomförts. De chefer som har påbörjat programmet har lämnat posi-
tiv feedback.

Förvaltningen har tagit fram ett chefsutvecklingsprogram med inriktning på coach-
ning. Under 2016 kommer förvaltningen att komplettera detta med en ledarskapsplatt-
form som har sin utgångspunkt i kommunens arbetsgivarstrategi. En inventering av
presumtiva chefer gjordes inte under 2015, men arbetet kommer att påbörjas under
2016.

Utbildningsförvaltningen har skapat en enkät för att följa upp omsättningen av chefer i
förskola och skola. Enkäten har skickats ut till förskolechefer, rektorer och biträdande
rektorer som har avslutat sina anställningar i Botkyrka de senaste två åren och kommer
framöver att skickas löpande till de som slutar. Syftet är att hitta orsaker till och för-
hoppningsvis kunna stävja omsättningen.

Förvaltningen har utvecklat en metod för att mäta matsvinnet i kommunens förskolor
och skolor. Metoden kommer att testas under 2016 och matsvinnet registreras.

Slutsatser för framtiden

Det finns ett fortsatt stort behov av att anställa fler förskollärare, grundskollärare, spe-
ciallärare och fritidspedagoger. Inom förskolan, grundskolan, grundsärskolan och

gymnasieskolan finns behov av att kunna erbjuda erfarenhetsbaserad utbildning och kompletteringsutbildning för att möta kravet på lärarlegitimation. Stora pensionsavgångar är att vänta i Botkyrka när omkring var fjärde förskollärare och lärare väntas gå i pension under de kommande tio åren.

Det är av största vikt att satsningarna på skolledare och förskolechefer fortsätter under kommande år. Deras pedagogiska ledarskap är avgörande för att utveckling i förskola och skola ska komma till stånd. Ett viktigt uppdrag för förvaltningen är att minska omsättningen på förskolechefer och rektorer.

Sammanfattande analys. Målområde En effektiv och kreativ kommunal organisation

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
6	5		1	
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
1			1	
Antal indikatorer som under året;	Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Oförändrad	Ej mätt
5	4	1		

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

4 Personal

Statistikuppgifter i detta avsnitt är hämtade ur Beslutsstöd.

Personalstruktur

Antalet årsarbetare har ökat med tre årsarbetare i jämförelse med 2014. Ökningen avser samtliga anställningsformer. Andelen månadsavlönade visstidanställda har minskat med 22 årsarbetare och andelen timavlönade årsarbetare har minskat med 39 årsarbetare.

Lärare och förskollärare som inte innehar lärarlegitimation får inte tillsvidareanställas enligt legitimationslagstiftningen.

Tabell 10: Antal årsarbetare och anställningsform

	2015	2014
Antal årsarbetare, tillsvidare månadsavlönade	2 571,5	2 497,3
Antal årsarbetare, visstid månadsavlönade	536,8	558,6
Antal årsarbetare, timavlönade	94,9	143,9
Summa Antal årsarbetare	3 203,3	3 199,9

Antalet anställda och anställningsform i förhållande kvinnor och män

Nedan redovisas andelen kvinnor och män i förhållande till anställningsform. I jämförelse med 2014 har andelen tillsvidareanställningar för 2015 har ökat med två procentenheter. Andelen tillsvidare anställda kvinnor har ökat en procentenhet och andelen tillsvidareanställda män har ökat med 5 procentenheter.

Tabell 11: Antal anställda anställningsform i förhållande kvinnor och män

	2015	2014
Antal tillsvidareanställda	2 623	2 561
Tillsvidareanställda i % av samtliga anställda	70 %	68 %
Tillsvidareanställda kvinnor i % av samtliga anställda	71 %	70 %
Tillsvidareanställda män i % av samtliga anställda	66 %	61 %
Antal visstidsanställda	593	615
Visstidsanställda i % av samtliga anställda	16 %	15 %
Visstidsanställda kvinnor i % av samtliga anställda	15 %	15 %
Visstidsanställda män i % av samtliga anställda	20 %	22 %
Antal timavlönade	532	575
Timavlönade i % av samtliga anställda	14 %	15 %
Timavlönade kvinnor i % av samtliga anställda	14 %	15 %
Timavlönade män i % av samtliga anställda	14 %	17 %

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgraden för månadsavlönade visar en sysselsättningsgrad på över 100 %. Detta gör att uppgifterna i Beslutsstöd inte är tillförlitliga för inga uppgifter redovisas om sysselsättningsgrad.

Tabell 12: Sysselsättningsgrad, anges i %

	2015	2014
Sysselsättningsgrad månadsavlönade	Tillförlitliga uppgifter saknas i Beslutsstöd	
Sysselsättningsgrad månadsavlönade kvinnor	Tillförlitliga uppgifter saknas i Beslutsstöd	
Sysselsättningsgrad månadsavlönade män	Tillförlitliga uppgifter saknas i beslutsstöd	
Deltidsanställda i % av månadsanställda	12,6 %	12,6 %
Deltidsanställda kvinnor i % av månadsanställda kvinnor	12,4 %	12,4 %

Deltidsanställda män i % av månadsanställda män	13,3 %	13,7 %
---	--------	--------

Projekt ökad sysselsättningsgrad

Projekt ökad sysselsättningsgrad startade under september 2013. Vid uppstarten identifierades 113 medarbetare som deltidsanställda inom de prioriterade målgrupperna, 101 kvinnor och 12 män. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för målgruppen låg på 74 %, männen hade något lägre sysselsättningsgrad och kvinnorna högre.

Vid två tillfällen sedan projektet startade har det gått ut riktade enkät till de deltidsanställda i målgruppen. I september 2013 anmälde 54 personer utav 113 deltidsanställda personer att de önskade öka sin sysselsättningsgrad. I februari 2015 skickade Kommunledningsförvaltningen ut ny förfrågan i form av en enkät. Då svarade ytterligare 11 personer att de önskade ökad sysselsättningsgrad.

Per den 31 december 2015 har 33 personer anmält att de önskar öka sin sysselsättningsgrad.

Om erbjudande av ökad sysselsättningsgrad erbjuds till arbetstagare som då byter arbetsplats innebär det att det fortfarande bara finns ett behov av en delstidsanställning på enheten som medarbetare lämnar. Detta innebär att en individ erbjuds ökad sysselsättning men det innebär inte någon minskning av antal deltidsanställda totalt i förvaltningen. Vi har valt att redovisa antal individer som haft deltidsanställning och fått heltidsanställning.

Tabell 13: Antal tillsvidareanställda medarbetare som erhållit utökad sysselsättningsgrad, anges i antal per befattning

	2013	2014	2015
Barnskötare		2	
Elevassistent	1	4	1
Måltidsbiträde	4	3	
Kock		2	7
Fritidsledare		2	1
Vaktmästare		1	
Totalt	5	14	10

Antal personer som arbetar deltid per den 10 januari 2016 (uppgifterna kommer från Mitt jobb):

- 296 personer med tillsvidareanställning arbetar deltid. Utav dessa är 14 personer förskollärare och 90 personer lärare och modersmålstränare och omfattas därmed av skollagen och legitimationskrav
- 99 personer med tidsbegränsade anställningar arbetar deltid. Utav dessa är 5 personer förskollärare och 53 personer lärare och modersmålstränare. Dessa personer saknar troligen legitimation och får inte tillsvidareanställas enligt skollagen.

Åldersstruktur

Åldersgrupperingarna är relativt jämt fördelade mellan de olika åldersintervallen. I åldersintervallet 60-64 år arbetar 104 personer som lärare och 55 personer som förskollärare. Det är de några av de grupper som identifierats som briststyrken i Botkyrka kommun. Andelen anställda som är yngre än 29 har ökat med 213 personer i jämförelse med 2014. Uppgifterna är hämtade ur Beslutstöd.

Tabell 14: Åldersstruktur

	2015	2014
-24	404	450
25-29	371	338
30-34	403	377
35-39	378	389
40-44	469	444
45-49	420	438
50-54	383	365
55-59	353	349
60-64	314	306
65+	102	110
Summa	3 596	3 564

Den 31/12 2015 fanns det 37 personer som är över 65 år som fortfarande är i tjänst med tillsvidareanställning och månadslön. Avgångsskyldighet inträder vid 67 år. Det finns 18 personer som är över 67 år som fortfarande arbetar och dessa är då anställda på tidsbegränsade anställningar med månadslön (15 lärare, en kurator, en intendent och en bibliotekarie). Utöver dessa personer finns det person som är över 65 år och som arbetar sporadiskt. Uppgifterna är framtagna ur Mitt Jobb.

Rörlighet

Personalomsättning har under 2015 har varit 11,0 procent, vilket är 0,1 procentenheter lägre i i förhållande till 2014 . Personalomsättningen för kvinnor har varit 10,8 % och för män 12,4 % av genomsnittligt antalet anställda under året.

Uppgifterna om personalrörlighet är manuellt framräknade av KLF, uppgifterna saknas i Beslutsstöd. Det gör att det inte går att redovisa personalrörlighet per yrkesgrupp.

Pensionsavgångar

58 personer har gått i pension under 2015, 46 kvinnor och 12 män.

Medelålder

Medelåldern för månadsavlönad inom Utbildningsförvaltningen är 44 år. Medelåldern för kvinnor är 44 år och för män 44 år.

Tabell 15: medelålder

	2015	2014
Kvinnor	44	44
Män	44	45

Könsfördelning

Inom utbildningsförvaltningen är andelen kvinnor 80,6 procent och män 19,4 procent. Förändringar mellan åren för andelen kvinnor och män är så låg att det inte är procentuellt mätbart.

Tabell 16: könsfördelning antal anställda

	2015	2014
Kvinnor	2 899	2 865
Män	697	699
Totalt	3 596	3 564

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för utbildningsförvaltningen 2015 uppgick till 7,51 procent av tillgänglig arbetad tid (tillgänglig arbetad tid = ordinarie tid minus lagstadgad frånvaro och övrig ledighet). Denna siffra kan jämföras med sjukfrånvaron för hela Botkyrka Kommun som också ligger på 7,51 %. Kvinnor står för 6,74 procent av sjukfrånvaron medan männens sjukfrånvaro är 0,77 i procent av tillgänglig arbetad tid.

I regeringens åtgärdsprogram för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro så fortsätter sjukfrånvaron i Sverige att öka. Sjukpenningtalet var som lägst 2011 och därefter har sjukpenningtalet stadigt ökat. Detta avspeglar sig också i sjukfrånvaron på utbildningsförvaltningen då sjukfrånvaron har ökat med 2,87 procentenheter i förhållande till 2012. Det är framförallt sjukfrånvaron som är 91 dagar och längre som har ökat med 0,47 procentenheter från 2014 till 2015. Det har inte gjorts någon systematisk kartläggning till sjukfrånvaroorsakerna hos de medarbetare som är sjukskrivna mer 91 dagar och längre. Utbildningsförvaltningens HR-funktion ger förvaltningens chefer löpande stöd i personärenden som rör sjukfrånvaro, både lång och kort sjukfrånvaro.

Källa:

<http://www.regeringen.se/contentassets/1a5e30b95c14477b9c40f9bf8ada29e0/presentation-fran-presskonferens.pdf>

Tabell 17: Sjukfrånvaro

	2015	2014
Dag 1-14 i % av tillgänglig arbetad tid	3,60%	3,46%
Dag 15-90 i % av tillgänglig arbetad tid	1,51%	1,44%
Dag 91- i % tillgänglig arbetad tid	2,34%	1,87%
Sjukersättning/aktivitetsersättning i % av tillgänglig arbetad tid	0,06%	0,04%
Total Sjukfrånvaro i % av tillgänglig arbetad tid	7,51%	6,81%

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket gjorde under 2014 en inspektion vid utbildningsförvaltningen. Inspektionen genomfördes inom ramen för Arbetsmiljöverkets nationella inspektionsaktivitet Skolan 2013-2016. Utbildningsförvaltningen fick kritik på ett antal punkter. Under 2014 genomfördes arbetsmiljödialoger på varje enhet. Syftet var att följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i verksamheten och säkerställa att rutinerna fungerar samt vara ett stöd för det fortsatta arbetsmiljöarbetet. Efter att arbetsmiljödialogerna är genomförda konstaterades att det saknades systematik i arbetsmiljöarbetet. Utbildningsförvaltningen har tillsammans med representant för KLF, under 2015 byggt en modul som heter Arbetsmiljöguiden. Arbetsmiljöguiden finns på Botwebb och är till för att underlätta för cheferna i deras åtagande vad det gäller arbetsmiljöuppgifter.

Arbetsmiljöguiden görs känd på chefsmöten och chefsintroduktion genom information, visning och genomgång av hur uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och årlig kartläggning av arbetsmiljön ska återkopplas till huvudmannen för en senare redovisning till nämnd i junimånad.

Arbetsmiljöverket avslutade inspektionsärendet i oktober 2015 med hänvisning till att ett centralt arbetsmiljösystem har tagits fram som arbetsmiljöverket beskriver som en stor hjälp för utbildningsförvaltningen i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Arbetskadestatistik

Nedanstående tabell visar antal anmälda arbetsskador i RiskPrio under 2015

Tabell 18: Arbetsskada, anges i antal skador

	Tillbud	Skador
Förskola	24	24
Grundskola	47	60
Gymnasieskola	2	8
Summa	73	92

Tabell 19: Orsak till anmälda skador

	Förskola	Grundskola	Gymnasieskola
Akutskada	1	7	2
Fallskada	8	10	-
Färdolycka	-	1	-
Halkskada	4	8	1
Hot	1	1	-
Våld	1	17	1
Övrigt	9	16	4

Tidsanvändning

I ordinarie tid inkluderas lagstadgad frånvaro, sjukfrånvaro och övrig ledighet. Eftersom sjukfrånvaron mäts i förhållande till all tid innebär detta att måtten för sjukfrånvaro i tidsanvändningen blir lägre än sjukfrånvaro av tillgänglig arbetad tid. Tidsanvändningen tabellen nedan.

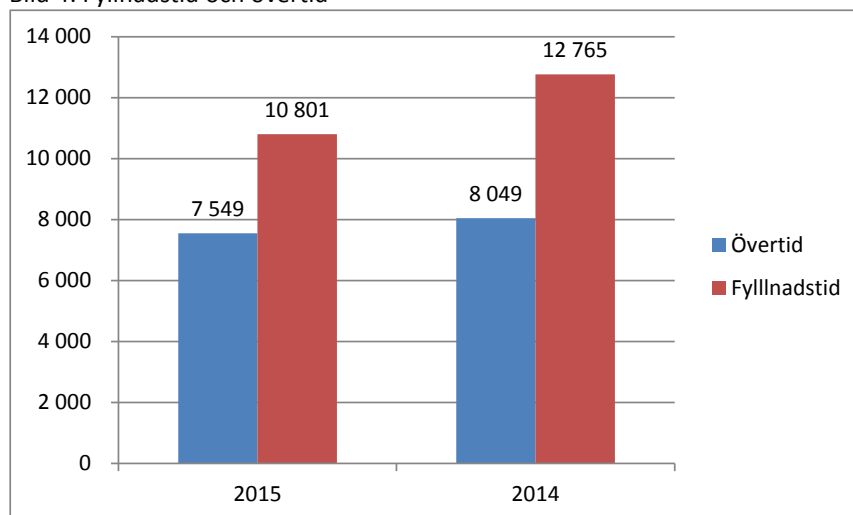
Tabell 20: Tidsanvändning, anges i %

	2015	2014
Faktiskt arbetad tid i % av ordinarie tid	83,49	83,49
Sjukfrånvaro i % av ordinarie tid	6,70	6,11
Lagstadgad frånvaro i % av ordinarie tid	5,35	5,71
Övrig ledighet i % av ordinarie tid	5,46	4,70
Övertid i % av ordinarie tid	0,11	0,13
Fyllnadstid i % av ordinarie tid	0,16	0,21
Kompledig i % av ordinarie tid	0,11	0,14

Fyllnadstid och övertid

Antal arbetade fyllnadstidstimmar och antal arbetade övertidstimmar har minskat under 2015 i förhållande till 2014.

Bild 4: Fyllnadstid och övertid

Sett över flera år så andelen övertidstimmar minskat med 1 873 timmar mellan 2012 och 2015. Andelen timmar för fyllnadstid har minskat med 1 598 timmar mellan 2012 och 2015.

Tabell 20: Antal timmar/år

	2015	2014	2013	2012
Övertid	7 549	8 049	9 144	9 422
Fyllnadstid	10 801	12 765	11 132	12 399

Kompetensutveckling

Förvaltningen har inom ramen för kompetensfonden satsat på kompetenshöjande insatser för barnskötare samt behörighetsgivande utbildningar för lärare. Tilldelade medel från kompetensfonden har dock inte täckt de kostnader förvaltningen haft för nedanstående insatser. Under 2015 har:

- 30 lärare har deltagit i lärarlyftet II. Lärarlyftet II är avsedd för lärare som har lärarexamen och som undervisar i ett ämne där de inte är behöriga enligt skollagen.
- 35 tillsvidareanställda barnskötare, utan formell utbildning, har validerats och läst reguljära kurser på sammanlagt 800 gymnasiepoäng, (barn och fritidsprogrammet). Denna utbildning består av två delar: validering och reguljära kurser. Valideringen (300 gymnasiepoäng) tar ca en termin, kurserna (500 gymnasiepoäng) en termin.
- 15 personer läser på den erfarenhetsbaserade utbildningen lärare mot fritidshem.
- 22 personer läser den erfarenhetsbaserade förskolläraryt utbildningen.
- Fem lärare läser på den reguljära utbildningen till speciallärare/specialpedagog.
- Fem medarbetare deltog i kurser inom Vidareutbildning av lärare (VAL). De medarbetare som läser på VAL saknar fullständig behörighet för att söka lärarlegitimation.
- Tre lärare har deltagit i ett projekt som heter Teach for Sweden. I projekt Teach for Sweden deltar personer med högskoleutbildning inom naturvetenskapliga äm-

nen som arbetar som grundskollärare fyra dagar i veckan och utbildas inom pedagogik en dag i veckan. Efter två år kan de ansöka om lärarlegitimation.

Förutom satsningar via kompetensfonden har sex rektorer och fyra förskolechefer slutfört studier på rektorsprogrammet under 2015. 11 rektorer och biträdande rektorer samt två förskolechefer har påbörjat rektorsprogrammet under 2015.

Medarbetarskapsutbildning har erbjudits till chefer. HR har tillsammans med facket deltagit på arbetsplatsträffar med syftet har varit att öka kunskapen om rättigheter och skyldigheter i arbetet.

Mångfald, antidiskriminering och jämställdhet

Andelen medarbetare som har utlandsbakgrund (utrikesfödda + inrikes födda med två utrikes födda föräldrar 2015) ökar. Andelen chefer med utlandsbakgrund är har minskat något i förhållande till 2014.

Tabell 21: Andelen medarbetare och chefer som har utlandsbakgrund (utrikesfödda + inrikes födda med två utrikes födda föräldrar

	2015	2014	2013
Andel av medarbetare	47,1%	44,9%	42,8%
Andel av chefer	19,2%	20,0%	18,7%

Jämställdhet

I medarbetarundersökningen är det 52 % av de svarande som har svarat att de har barn under 18 år. Utav dessa svarade 62 % positivt på frågan att ”det går bra att förena arbetet med föräldraskap”. Männerna har en något högre andel positiva svar (63 %) än kvinnorna (62 %). I jämförelse med 2014 har andelen kvinnor som är positiva till att det går att förena arbete med föräldraskap ökat med 0,3 procentenheterna.

Total föräldraledighet i % av tillgänglig arbetstid är 5,59 % varav kvinnor står för 5,02 procent och män för 0,57 procent. Det är i åldersgruppen 30-49 år som de flesta uttagen av föräldraledighet sker.

Tabell 22: Föräldrarledighet, anges i %

Kvinnor och män	2015	2014
Föräldraledighet i % av tillgänglig arbetad tid	4,06%	4,41%
Föräldraledighet avkort tjänstgöring i % av tillgänglig arbetad tid	0,42%	0,36%
Föräldraledighet 10 dagar barns födelse i % tillgänglig arbetad tid	0,04%	0,04%
Tillfällig vård av barn i % av tillgänglig arbetad tid	1,06%	1,06%
Total föräldraledighet i % av tillgänglig arbetad tid	5,59%	5,86%
Kvinnor		
Föräldraledighet i % av tillgänglig arbetad tid	3,65%	4,02%
Föräldraledighet avkort tjänstgöring i % av tillgängliga arbetad tid	0,41%	0,35%
Föräldraledighet 10 dagar barns födelse i % tillgänglig arbetad tid		0,00%
Tillfällig vård av barn i % av tillgänglig arbetad tid	0,96%	0,93%
Totalt föräldraledig i % av tillgänglig arbetad tid	5,02%	5,30%
Män		
Föräldraledighet i % av tillgänglig arbetad tid	0,41%	0,39%
Föräldraledighet avkort tjänstgöring i % av tillgängliga arbetad tid	0,01%	0,01%
Föräldraledighet 10 dagar barns födelse i % tillgänglig arbetad tid	0,04%	0,04%
Tillfällig vård av barn i % av tillgänglig arbetad tid	0,10%	0,13%
Total föräldraledig i % av tillgänglig arbetad tid	0,56%	0,56%

Hållbart medarbetarengagemang, HME

Index Hållbart Medarbetarengagemang, HME, bygger på frågor som har tagits fram av Sveriges kommuner och landsting. Frågorna har ställts i medarbetarundersökningen 2015 .

Begreppet ”hållbart” markerar att detta index för medarbetarengagemang fokuserar organisationens förmåga att främja, ta tillvara och bygga vidare på engagemanget. Medarbetarengagemanget bedöms vara en av de viktigaste förutsättningarna för en organisations förmåga att nå goda resultat.

HME består av nio delfrågor uppdelade på tre delindex, motivation, ledarskap och styrning, vilka i sin tur utgör bas för ett övergripande HME-index. Se nedan HME för utbildningsförvaltningen i förhållande till Botkyrka kommun och deltagande kommuner i Stockholms län. I Stockholms län är det åtta kommuners resultat som HME Sveriges kommuner och landsting (SKL) baserar sig på.

Tabell 23: Hållbart medarbetarindex,

	2015	2014
HME utbildningsförvaltningen	79	79
HME Botkyrka kommun	78	78
HME SKL (Kommuner i Stockholms län)	78	79
Delindex för utbildningsförvaltningen		
Delindex motivation	79	79
Delindex ledarskap	77	77
Delindex styrning	80	79

Delaktighet och inflytande

Av utbildningsförvaltningens medarbetare upplever 70 % att de har delaktighet och inflytande över sitt arbete. Värdet på indexområdet delaktig och inflytande är således oförändrat sedan 2014 års medarbetarundersökning. Resultat för hela kommunen 2015 är 68 %.

5. Investeringar

Tabell 24: Investeringsredovisning i tkr

Projekt	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Budget- avvikelse 2015
3400 Inventarier	1 590	2 910	1 424	1 486
3401 Lokalanpassningar	2 625	3 375	4 712	-1 337
3402 Arbetsmiljöåtgärder	1 201	2 500	1 701	799
3404 Övervakningskameror	287	1 000	1 007	-7
3416 Skogsbacksskolan, inventarier	0	7 000	5 899	1 101
3417 Storstretsskolan, inventarier	3 948	0	0	0
3418 Falkbergsskolan, inventarier	0	7 000	0	7 000
3419 Förskolan Nyängsgården, inventarier	1 068	304	646	-342
3420 Sörgården, inventarier	0	1 000	81	919
3422 Förskolan Luna, inventarier	215	539	1	538
3423 Förskolan Prästkragen, inventarier	0	3 000	1 682	1 318
3424 Förskolan Violen, inventarier	92	775	352	423
3426 Rikstens förskolepaviljonger, inventarier	0	2 000	965	1035
3427 Rikstens skola, inventarier	1 141	194	237	-43
3430 Förskolan Humlan, inventarier	0	2 500	267	2 233
3431 Förskolan Vreta, inventarier	1 171	894	393	501
3432 Brunnapaviljongerna, inventarier	947	1 008	244	764
3434 Starens paviljong, inventarier	57	143	6	137
3435 Förskolan Tranan, inventarier	0	5 000	0	5 000
3436 Duvans förskolepaviljonger, inventarier	0	0	992	-992
3441 Tumba gymnasium, inventarier och anpassningar	1 300	1 300	1 013	287
3442 St Botvids gymnasium, inventarier och anpassningar	750	700	690	10
3443 Tullinge gymnasium, inventarier och anpassningar	750	700	698	2
3444 Gymnasiet allmänt	0	300	0	300
3445 Tumba gymnasium Skyttbrink	837	163	351	-188
3446 Gymnasiet, investeringar	658	0	0	0
3451 Förskolepaviljonger Hallunda/Norsborg, inventarier	0	4 000	0	4 000
Totalt	18 637	48 305	23 361	24 944

6.1 Gemensamma investeringsprojekt

3400 Inventarier

Behov av förnyelse av inventarier finns på många förskolor och skolor. Medlen skall främst användas till större inköp som är svåra att rymma inom områdenas egen budget.

En del skolor och förskolor öppnar nya avdelningar i befintliga lokaler, då efterfrågan på förskoleplatser är mycket stor. Dessa får stöd i inköp av inventarier. Likaså får förskolor som genomgår större upprustningar stöd i inventarietköp, liksom nya paviljongförskolor, vars skolgårdar måste utrustas till bra utemiljö för barnen.

3401 Lokalanpassningar

Lokalanpassningsmedel används för att snabbt kunna lösa akuta behov av förskoleplatser, när sådana uppstår. Förskolan behöver ta bort/sätta upp väggar, bygga/gjuta bättre plats för större grytor i kök, anpassa skolgård och liknande.

En del lokalanpassningsmedel används till att förbättra återvinningen av sopor och öka brandsäkerheten, samt behov av tillgänglighetsanpassningar.

Budgeten för projekt 3401 har överskridits med ca 1,3 mkr. Det beror på att investeringar, som felaktigt tagits på drift av vissa verksamheter under 2015, har korrigerats. Detta hanteras inom ramen för utbildningsförvaltningens totala investeringsmedel och kompenseras av de budgeterade medel på projekt 3400 som inte använts.

3402 Arbetsmiljöåtgärder

Medel delas ut till verksamheterna efter äskandeförfarande. Buffert finns för akuta åtgärder samt förelägganden från arbetsmiljöverket och andra myndigheter. Merparten av pengarna går till ergonomiska hjälpmedel och bullerdämpande åtgärder, samt anpassning av ventilation.

De budgeterade medel som ej använts 2015 kommer att behövas 2016, då många av våra lokaler är i ett sådant skick att behovet av arbetsmiljöförbättrandeåtgärder är stort.

3404 Övervakningskameror

En målsättning i Botkyrka kommun är att gå över från övervakningskameror till värmedetektorer. De är dyrare än övervakningskameror, men täcker avsevärt större områden. Värmekameror behöver man inte ha tillstånd för att sätta upp, då det egentligen inte är en kamera, utan en värmemätare. Det går inte att identifiera personer med värmekamera, vilket det sällan heller går att göra med övervakningskamera, då den endast täcker området vid fasad och då personer som avser begå brott, döljer sitt ansikte med till exempel huvor.

Värmekameran har stora fördelar vad gäller att förhindra brott. Den kopplas till vaktbolaget och ett dataprogram, som omedelbart upptäcker och slår larm om det till exempel uppstår folksamlingar på en skolgård. Väktare kan då åka ut direkt och prata med de närvarande, vilket är mycket brottsförebyggande.

Under 2015 fick följande enheter värmekameror; Förskolan Grindstugan, Storstretsskolan/Skogsbacksskolan, Tumba gymnasium, Grindtorpsskolan och Förskolan Örnén samt Kassmyraskolan.

6.2 Investeringsprojekt kopplade till lokalplan

3416 Skogsbacksskolan, inventarier

Skogsbacksskolan var färdigupprustad under 2015. Projektets inventariiekostnader kommer att fortsätta att falla ut under 2016.

3418 Falkbergsskolan, inventarier

En upprustning av Falkbergsskolan planerades för 2014-2015 och budgeterades till 60 mkr. Kommunfullmäktige beviljade i juni 2015 ytterligare 31 mkr. Efter detta har det framkommit att lokalernas brister är så omfattande att det eventuellt kräver att projektet måste omdefinieras. Utredning pågår. Alltså kom det inte att förbrukas några inventariemedel under 2015.

3419 Förskolan Nyängsgården, inventarier

Förskolan Nyängsgårdens tillbyggnad och upprustning blev klar efter sommaren 2014. Utrustningen av dessa lokaler pågick under 2015 och är nu avslutad. Behoven blev större än budgeterat. Detta hanteras inom ramen för utbildningsförvaltningens totala investeringsmedel.

3420 Sörgården, inventarier

Sörgårdens förskola visade sig ha större lokalbrister än vad som tidigare framkommit. Projektet har nu omdefinierats, så att hela förskolebyggnaden rivs och byggs upp på nytt. Alltså kom det inte att förbrukas några inventariemedel under 2015 förutom en liten summa som behövts till inredning av paviljongen som förskolan är evakuerad i.

3422 Förskolan Luna, inventarier

Inköp av inventarier avslutades 2015.

3423 Förskolan Prästkragen, inventarier

Prästkragen upprustas enligt Violenmodellen⁶ under juli 2014 till maj 2015. Inköp av inventarier till Prästkragen pågick under 2015 och fortsätter 2016.

3424 Förskolan Violen, inventarier

Den upprustade förskolan Violen togs i bruk sommaren 2014. Inventarieinköpen kommer att fortgå även under 2016.

3426 Rikstens förskolepaviljonger, inventarier

Då paviljongerna är försenade och ej ännu på plats är verksamheten inrymd i tillfälliga lokaler i före detta förskolan Stella (ingår nu i Luna). De inventarier som köpts in ska följa med vid flytten till Rikstens paviljonger när de är på plats. Inventarieinköpen kommer att fortsätta under 2016.

3427 Rikstens skola, inventarier

Rikstens skola öppnade i augusti 2013. Inköp av inventarier avslutades under 2015.

⁶ Under 2013-2014 upprustades Violen till en kostnad av 30 mkr. Detta innebär att byggnaden rivs och att en ny byggnad byggs upp på befintlig grund. Grunden isoleras från byggnaden. Detta ger utrymme för förändringar i lokaldispositionen som tillgodoser pedagogiska önskemål. Denna modell ger också lägre energikostnader, men framför ger modellen en byggnad som kan förväntas ha en livslängd på 30-40 år och som har ett fullgott inomhusklimat för barn och anställda.

3430 Förskolan Humlan, inventarier

Inventarieinköp till förskolan Humlan sker i etapper vart efter byggnaden renoveras. Inköpen kommer att fortsätta 2016.

3431 Förskolan Vreta, inventarier

Förskolan Vretas 5 avdelningar öppnades i början av 2014. Inköp av inventarier avslutades 2015.

3432 Brunnapaviljonger, inventarier

Inventarieinköp till Brunnaskolans paviljonger pågick under 2015. Det kommer att läggas till ytterligare två avdelningar till de befintliga under 2016, varför inventarier behöver inhandlas även då.

3434 Starens paviljong, inventarier

Inventarieinköp till Starens paviljong är nu avslutade.

3435 Förskolan Tranan

Förskola Tranan är under byggnation och beräknas tas i bruk först 2016, varför inga inventariemedel användes under 2015.

3436 Duvans förskolepaviljonger, inventarier

Inventariemedel för Duvan ligger i ettårsplanen 2016. Duvan är dock redan på plats varför utrustning av lokaler redan påbörjats. Projekt 3436 redovisar därför ett minus på ca 1 mkr 2015. Detta hanteras inom ramen för utbildningsförvaltningens totala investeringsmedel. Inredningen av den fjärde förskoleavdelningen kommer att göras 2016.

3441 Tumba gymnasium, inventarier och anpassning

Medlen har i huvudsak gått till IT-utrustning, lokalanpassningar och inventarier.

3442 St Botvids gymnasium, inventarier och anpassning

Medlen har i huvudsak gått till IT-utrustning, lokalanpassningar och inventarier.

3443 Tullinge gymnasium, inventarier och anpassning

Medlen har i huvudsak gått till IT-utrustning och lokalanpassningar och inventarier.

3445 Tumba Gymnasium Skyttbrink

Medlen har i huvudsak gått till IT-utrustning, lokalanpassningar och inventarier. Den del av investeringen som är större än de budgeterade medlen kompenseras av den del av budgeterade medel för projekt 3441 som inte använts.

3451 Förskolepaviljonger Hallunda/Norsborg, inventarier

Paviljongerna kommer att vara på plats först 2016, varför inga inventarier köpts under 2015.

6.3 Ombudgetering av investeringar

Utbildningsnämnden har under 2015 inte använt alla investeringsmedel motsvarande 24,9 mkr och 24,7 mkr föreslås ombudgeterade. Av dessa investeringar avser 16 mkr ej påbörjade investeringar, 7,9 mkr inventarieinköp och 0,8 mkr avser arbetsmiljö.

Tabell 25: förslag till ombudgetering av investeringar, anges i tkr

Kod	Projekt	Tkr
3400	Inventarier	0
3401	Lokalanpassningar	0
3402	Arbetsmiljöåtgärder	799
3404	Övervakningskameror	0
3416	Skogsbacksskolan, inventarier	1 101
3418	Falkbergsskolan, inventarier	7 000
3419	Förskolan Nyängsgården, inventarier	0
3420	Sörgården, inventarier	919
3422	Förskolan Luna, inventarier	0
3423	Förskolan Prästkragen, inventarier	1 388
3424	Förskolan Violen, inventarier	423
3426	Rikstens förskolepaviljonger, inventarier	1 035
3427	Rikstens skola, inventarier	0
3430	Förskolan Humlan, inventarier	2 233
3431	Förskolan Vreta, inventarier	0
3432	Brunnapaviljongerna, inventarier	764
3434	Starens paviljong, inventarier	0
3435	Förskolan Tranan, inventarier	5 000
3436	Duvans förskolepaviljonger, inventarier	0
3441	Tumba gymnasium, inventarier och anpassningar	0
3442	St Botvids gymnasium, inventarier och anpassningar	0
3443	Tullinge gymnasium, inventarier och anpassningar	0
3444	Gymnasiet allmänt	0
3445	Tumba gymnasium Skyttbrink	0
3451	Förskolepaviljonger Hallunda/Norsborg, inventarier	4 000
	Totalt	24 662

Bilaga 1 Mått och nyckeltal

Att notera vid jämförelse mellan åren av kostnader per plats:

* 2015 inkluderas kostnader för externa placeringar

** 2015 inkluderas kostnader för skolskjuts

*** 2015 inkluderas kostnader för externa placeringar och skolskjuts

Tabell 26: Mått och nyckeltal

	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015
Förskola				
Antal årsplatser, tot botkyrkabor	5 539	5 534	5 670	5 538
Kostnad/ plats, tkr *	114,8	122,4	123,5	126,8
Servicegrad, förskola %	88,5%	87,2%	87,80%	86,28%
Fritidshem				
Totalt botkyrkaelever	4 082	4 187	4 269	4 323
Kostnad/ plats, tkr *	21,5	22,4	24,7	23,7
Förskoleklass				
Antal elever	1 158	1 181	1 281	1 228
Kostnad/ plats, tkr	28,4	34,7	39,4	33,9
Grundsärskola				
Botkyrkaelever totalt	162,5	167	169	183
Elever i kommunens skolor	153,5	159	161	169
Därav; från annan kommun	6	5	4	1
Botkyrkaelever i annan kommun	3,5	3	2	7
Botkyrkaelever i fristående skolor	11,5	10	10	8
Kostnad/ elev, egna skolor tkr **	325,9	304,4	378,8	345,7
Grundskola				
Botkyrkaelever totalt	9 579	9 882	10 252	10 066
Elever i år 1-6	5 601	5 687	5 940	5 778
Elever i år 7-9	2 321	2 302	2 346	2 314
Elever i kommunens skolor	7 922	7 989	8 286	8 092
Därav; från annan kommun	224	216	198	240
Botkyrkaelever i annan kommun	314	355	333	319
Botkyrkaelever i fristående skolor	1 567	1 754	1 831	1 896
Kostnad/ elev, egna skolor tkr **	89,5	93,0	85,9	98,4
Kostnad/ elev, andra huvudmän ***	86,7	87,9	95,4	103,2
Gymnasieskola				
Botkyrkaelever totalt	3 455	3 416	3 368	3 404
Elever i kommunens skolor	2 308	2 289	2 324	2 372
Därav; från annan kommun	885	933	991	1 027
Botkyrkaelever i annan kommun	1 047	1 044	1 041	1 036
Botkyrkaelever i fristående skolor	985	988	994	1 021
Kostnad/ elev, egna skolor tkr	105,6	107,2	104,4	113,6
Kostnad/ elev, andra huvudmän	93,9	95,3	94,3	102,2
	Bokslut	Bokslut		
Gymnasiesärskola				
Botkyrkaelever, totalt	108	100	92	87
Elever i kommunens skolor	81	71	64	55
Därav; från annan kommun	10	8	10	10
Botkyrkaelever i annan kommun	22	22	18	14
Botkyrkaelever i fristående skolor	15	15	17	18

Bilaga 2 Utfall och kommentarer kommunala förskolor

Se separat bilaga t v

Bilaga 3 Utfall och kommentarer kommunala grundskolor

Se separat bilaga t v

Bilaga 4 Utfall och kommentarer kommunala gymnasieskolor

Se separat bilaga t v

Bilaga 5 Uppföljning kostpolicy

Näringsriktighet

Åtagande

Gemensamma matsedlar, näringsriktighet, två alternativ till lunchen i skola varav ett vegetariskt.

Resultat

Alla matsedlar under året har näringsberäknats utifrån SNR (svenska näringsrekommendationer) för förskolan, skolan. Alla skolor, förskolor med undantag av två gymnasieskolor har följt den kommungemensamma matsedeln. Det har varje dag till lunch funnits två rätter att välja mellan i skolan varav ett vegetariskt inom skolan.

Resultat

Näringsriktigheten i måltiderna som serveras på skolorna har gjorts genom att skolorna besvarat en nationell enkät, SkolmatSverige. Förskolorna har följts upp genom nätverk.

Åtagande

Caféernas sortiment ska bygga på hälsosamma produkter. Läsk och energidrycker ska inte finnas till försäljning. Godis snask och läsk ska heller inte finnas till försäljning inom grundskolans caféverksamhet och inom gymnasieskolan vara starkt begränsat.

Resultat

Ingen uppföljning har gjorts.

Måltidsmiljö

Åtagande

På varje enhet ska det finnas ett forum som stimulerar engagemang för bra måltider och behaglig måltidsmiljö.

Resultat

Alla enheter inom förskola, skola och äldreomsorg har ett forum där matfrågor tas upp, hur det är organiserat kan skilja sig mellan enheterna.

Åtagande

Alla ska ges möjlighet att äta i lugn och ro.

Resultat

Ingen uppföljning har gjorts då ingen elevenkät genomfördes 2015

Kvalitet och kompetensutveckling

Åtagande

De måltider som erbjuds är något matgästerna ska se framemot under dagen.

Resultat

Ingen uppföljning har gjorts då ingen elevenkät genomfördes 2015

Åtagande

All måltidspersonal ska regelbundet genomgå kompetensutveckling inom ramen för kostpolicyn.

Resultat

Under året har 11 utbildningstillfällen erbjudits till all måltidspersonal, vilket är 4 färre än 2014. Totalt har det varit 274 deltagare på kurserna vilket är 21 deltagare fler än 2014. Kurser som genomförts är livsmedelshygien, näringslära, bakning, vegetarisk matlagning, mat och religion, matlagningsteknik i ugn, fysisk aktivitet. Därutöver har det anordnats en tvådagars konferens för kock/arbetsledare inom skolan och äldreomsorgen.

Hållbarutveckling ur miljösynpunkt

Åtagande

Minimera matsvinnet.

Resultat

Av de skolor och förskolor som besvarat frågan, om att matsvinnet minskat säger 9 av 15 skolor och 16 av 23 förskolor att matsvinnet minskat.

Åtagande

Andel ekologiska inköp ska successivt öka.

Resultat

Den ekologiska procenten i kronor för hela utbildningsförvaltningen ökade med 4,1% till 35,5%. I antal kilo var den procentuella ökningen 3,1% till 42,2%. Köken i grundskolan genomsnittliga procent blev 35,5 i kronor en ökning med 7%, gymnasieskolornas kök 29,1% en minskning med 2,2% och förskolorna 38,2% en ökning med 1,7%. Den ekologiska procenten mätt i kilo var för grundskolan 41,7% en ökning med 5,5%, gymnasieskolan 34,6% en minskning med 2,6% och förskolan 45,7% en ökning med 1,3%.

Inom skolan erbjuds varje dag ett vegetariskt alternativ till lunch och förskolorna serverar varje vecka en vegetarisk lunch.

Åtagande

Minimera antalet varutransporter till enheterna.

Resultat

I oktober gick Botkyrka med i den samordnade varudistributionen för södertörnskommunerna. Menigo som är kommunens huvudleverantör av livsmedel var först ut med att börja distribuera ut sina varor till enheterna via samordningscentralen. I november började även varor från Arla levereras av samordningscentralen.

Av 24 skolor säger 5 enheter att de minskat antalet leveranser och 17 enheter har samma antal leveranser som år 2014. För förskolorna så har 9 enheter minskat sina leveranser och 34 enheter har samma antal som år 2014.